

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDDEN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 26 MAJ 1912.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.

BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WAGNER.

Regentskiftet i Danmark

IT OFÖR-
modadt och
hastigt
dödsfall har
beröfvat

Danmark dess gamle af-
hållne kung.

På väg från Nizza ha-
de kung Fredrik, som var
åtföljd af drottning Lo-
visa och prins Gustaf
samt prinsessorna Thyra
och Dagmar, gjort ett par
dagars uppehåll i Ham-
burg. På kvällen den 14
gick kungen ut ensam
för att spatsera, efter
en kort stund träffades
han af ett hastigt illamå-
ende, fördes af en polis-
konstapel till ett sjukhus,
men hade redan aflidit
på vägen. Bestörtningen
och sorgen blefvo stora i
Köpenhamn, dit budet
kom först onsdagsmor-
gonen, liksom man i den
tyska staden naturligt
nog var djupt förvånad,
att den så ensam och en-

studerade vid universi-
tetet i Oxford, då han
vid tjugoo års ålder blef
Danmarks kronprins. År
1868 förlovades han på
Bäckaskogs slott i Skåne
med kronprinsessan Lo-
visa, dotter till Karl XV
och drottning Lovisa, och
många torde ännu min-
nas den rad af festlighe-
ter, som följde firandet
af bröllopet året därpå
på högsommaren i
Stockholm, samt den lif-
liga sympati från båda
rikena, som hälsade den-
na förening. Furstepa-
ret hade fyra söner och
fyra döttrar. Den äldsta
af dessa senare är vår
prinsessa Ingeborg, den
äldsta af sönerna är
Kristian, som nu under
namn af Kristian X blir
Danmarks kung, och som
vid tronbestigningen är
41 år. Det är länge sedan
Danmark hade en så ung
(Forts. sid. 344.)

KONUNG KRISTIAN X OCH
DROTTNING ALEXANDRINE
SAMT DERAS SÖNER
KRONPRINS FREDRIK OCH
PRINS KNUT.

kelt promenerande gamle herrn var
en monark. Dödssättet kan dock
nästan sägas vara karaktäristiskt: i
hela sitt lif hade Fredrik VIII älskat
att röra sig ofvunget midt bland
"vanliga människor", att dyka upp
än här än där såväl under det han
vistades på resor som i sitt kära Kö-
penhamn.

Kung Fredrik var född 1843, då hans far
ännu icke var kung utan en prins med en
mycket oansenlig förmögenhet, och han
uppfostrades därför mycket enkelt. Han

Iduns Jubileum-Artiklar

DAR ELLEN KEY NU LEFVER I KON-templativ lillbakadragenhet på sin gård vid Vättern sitter hon och lyssnar till ekot af de många och hårda striderna, som utkämpas i samhället. Hennes vakna ande och varma hjärta kunna ej förbli likgiltiga inför det som försiggår. Särskild kvinnornas allt hårdare fejd och deras anstormande mot männens skansar be-

kymrar henne. De både innerliga och skarpa artiklorden här nedan torde, naturligt nog, finna vedersakare. Heltvisst ser författarinnan alltför mörkt på förhållandena. Men i sin egenskap af en af nuffidens främsta kvinnliga tänkare, bör hon kunna påräkna respekt för sina ord äfven af dem, som ha en annan mening.

DET ÄR INTE LÄTT ATT SATTA sig vid skrifbordet en majmorgon — jordens yngsta majmorgon — då därtill Vättern ligger stilla och opalskiftande af den ljusa himmel, de dunfina, fruktblomshvita moln, den speglar; en morgon då backarna äro fulla af svalört, skinande gul som sommarsmör, och af gullvifvor med surrande bin, af violer och af backsippornas mörkvioletta klockor, som i Jena, romantikens vagga, påstås vara den symboliska "blå blomman". En morgon, då hagarna stå hvita af sippor, stora som julerosor, och dessutom af gula hvitsippor, sådana jag förut endast sett i Goethes Gartenhaus-trädgård; då skogarna äro fulla af blåsippor — af hvilka somliga dock äro kriithvita och andra klarröda — men de blå nu fått den förnäma ljusa färgen, där de, sällsynt stora och i milliontal, lysa i den djupgröna mossan. En färg lik vintergrönans blommor i alpernas skogar, just den blåa blomma, jag tror var romantikens, från den stund då Rousseau gråtande af rörelse knäböjde inför dess underbara blick upp ur skogsdunklet. Rousseau, hvars 200-års jubileum snart skall firas; Rousseau, som ville återföra människan till naturen, som trodde att naturen danat man och kvinna grundolika, Rousseau, som var en stor filosof...

"Penna, är du värkollrig? Minns kvinnans rättigheter, som Rousseau ej ville veta af; minns Pennskaffet, dina kusiner, minns..."

Pennan framhärdat dock i sin föresats att, skall hon denna underbara vårdag nödvändigt skriva, då blir det om intet annat än det väsen, som just nu står i den starkaste molsats till naturen, nämligen nutidens — manne ordet kan vågas? — nutidens söndertrasade kvinna. Nej, ordet var för vågad. Pennan famlar efter ett annat.

Mitt minne kommer henne till hjälp.

I min barndom fanns en leksak, som liknade en tub; man skakade om den och tillade sedan in i den. Stundom hade de olidfärgade glasbitarne, som fyllde den, bildat ett vackert mönster, stundom hade de endast stannat i ett virrvarr.

Samma intryck ger den kvinnotyp, som kan kallas "nutidskvinnan". Många kvinnor ha ännu alls inte hunnit till nutiden. Om dem gäller således intet af det följande.

Vid en blick på nutidskvinnan, glädes ögat stundom öfver att bitarne dock bildat en stjärna; oftare såras det af en brokig oreda. I hvardera fallet fann man endast ett styckverk, alldeles mofsatt den enhet och helhet, hvarmed natur eller konst kunna fröjda. Nutidskvinnan har nämligen upphört att vara en natur och har ännu ej blifvit en skapelse

SKADA TILL SIN SJÄL.

af lifskonst. Hon är tillsvidare endast ett kaleidoskop.

Delta innebär ingen pessimism. Att vara pessimist är — enligt jag tror Shaw's definition — att till den grad misstro framtiden att man inga fel ser i nuet. Det anses fint att vara pessimist. Jag finner det endast fattigt och vill förbli grof och rik i min tro på — framtidens kvinna!

När, enligt den unge Heidenstams vittnesbörd, alla Kasans muslimanske äkta män knäföll på husens flata tak och prisade Den Ende ropande: "Jag tackar Gud att jag ej blifvit kvinna"; och när västerlandets män i sina hjärtan buro samma, ehuru stumma tacksamhet, den fiden var det dock ej ens i västerlandet någon svårighet att vara kvinna.

En sådan hade intet annat att göra än att föda tolf barn; att väfva lärflet till sin mans skjortor och för hand sy alla deras fina veck; att baka och brygga, slakta och stöpa ljus, sylta och safta, basa sin barn och vara sin man underdånig. Den tiden var det rent af en sinekur att vara kvinna!

Nu borde en fullt backantisk fröjd gripa en mans själ, när han besinnar att han, som skolgossen sade, inte "råkat ut för att bli en flicka."

Visserligen föder ej nutidskvinnan toff barn. Nedlåter hon sig att föda, då är det — som lejoninnan — endast en unge, hon spenderar på släktet. Sysselsätter hon sig med sin mans angelägenheter, då är det ej hans skjortor, men hans motioner, hon synar i sömmarna. Huru skulle nutidskvinnan — detta vingslag mellan en telefon och en auto — ens hinna tänka på sådana jordbundna ting som dem, åt hvilka hennes mormor ägnade sina dagar och år?

Med luren för munnen har en nutidskvinna, redan innan hon lämnat sängen, ordnat med middagen — jag menar middagens omröstning — med eftermiddagens styrelsesammankomst och aftonens möte. Vid frukostbordet får hon en telefonkallelse mellan hvar smörgås, och det är en älskvärdhet med hinder, när hennes man berättar henne

morgontidningens innehåll, Ty själf "hinner hon nästan aldrig titta i en tidning" — onekligen hennes minsta lifsförlust!

Så ilar hon till sin byrå, och jagad af arbetet kan hon endast tack vare auton hinna rösta och hinna äta middag. Efter denna söker mannen prata. Men han får det svar, han nu känner som klockslagen: "Jag har inte tid, jag har ett föredrag i afton. Jo, tio minuter — jag kan ta en auto." Hon lyssnar med ena örat, tar mannens kyss med det andra och rusar åstad.

Mannen säger sig att han redan vid ingången borde förutsett denna utgång. Han hade nämligen varit oförsiktig nog att ej yppa sina känslor i fria luften, utan i den unga damens dubblett. Så här blef förloppet:

Han: Redan vid vårt första möte...

Hon: Ack, den odrägliga telefon... Jaså, mötet är uppskjutet... Naturligtvis kommer jag... Vår resolution måste gå igenom...

Tio minuter ha gått, då hon återkommer.

Han: Då jag såg er först...

Hon: Ack, pojken från tryckeriet väntar på korrektur. En minut!

Tio minuter ha gått, då hon återkommer.

Han: Jag ville säga att första gången jag såg er...

Hon: O, jag har ju glömt att jag på en viss tid lovat underrätta om festen i morgon. Förlåt, ett ögonblick!

Tio minuter ha gått, då hon återkommer.

Han, som rest sig: Jag märker att jag kommit olägligt. En annan gång kanske?

Hon, synbart lättad: Ack ja, kom igen någon gång då jag är ledig; en kväll efter tio t. ex.! Eller i påsk — vi ha ju inte långt dit. Visserligen ha vi ett väldigt rösträttsmöte annandagen — man måste ju passa på den tid, folk äro lediga — men nog blir någon stund öfver.

Han följer vinken. Inbiten i traditionen väljer han långfredagen såsom antagligen mest mötesren, får ja och finner underbart nog äfven en bröllopsdag mellan sommarens kongress och höstens valkampanj.

Och sedan? Sedan hade alla dagar varit lika den nyss skildrade.

Barn ansåg hustrun sig ännu ej "ha tid till." I sin ensamhet började mannen drömma om en annan kvinna, en gammaldags kvinna, som var "still und bewegt". Ty den, nutiden gifvit honom, var aldrig "still" och "bewegt" endast genom offentliga ting. När han möttes af utropet: "ack, så jag längtat efter dig!" — då visste han att hon af honom hoppades medkänsla för en elak kriilik öfver hennes sista arbete.

Och kom en fri ung man inom hans hörhåll, hviskade han:

"Anropa allhärskaren Eros att han lämnar

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:	Praktupplagan:
Helt år Kr. 6.50	Helt år Kr. 8.—
Halft år » 3.50	Halft år » 4.25
Kvartal » 1.75	Kvartal » 2.25
Lösenr » 0.12	Lösenr » 0.15

Iduns Byrå o. Expedition, Stockholm, Mästersamuelsg. 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03. Kl. 10—4.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.
Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02. Kl. 11—1.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	Utländska annonser de-
25 öre efter text.	biteras 50 öre med 20 %
30 öre å textside.	förhöjning å särskild be-
20 % förhöjning å sär-	skild begärd plats.

dig i ro, så länge kvinnan är en nutidskvinna och tills hon förstorat sin "moderna ande" med några af sin mormors gamla dygder."

Hvarpå den unga mannen ler ett förstående leende och — nästa vecka vinner en nutidskvinna, som han tror vara ett undantag från alla de öfriga!

*

Männe nutidskvinnans rastlöshet endast beror af hennes yrvakna "sociala samvete"? Männe den icke i de flesta fall härleder sig från hennes nervösa kraf på ständigt nya sensationer, på eggelser utifrån — emedan hennes egen själ icke är lefvande nog för att hålla henne sällskap — på hennes fruktan att ej vara med öfverallt, att bli bortglömd, att "levande begravas". Ty så känner hon sig, om hon varit hemma två dar i sträck utan vare sig besök eller andra nya s. k. impulser. Nevrosen för henne slutligen till sanatoriet — där hon hämtar krafter att börja jakten på nytt!

Andra nutidskvinnor, de bästa, äro verkligen fyllda af samhällsmoderlighet och känna det som en plikt — men en tung — att åsidosätta hemmet för samhällsvärfven. Det är i denna syn på pliktdilemma, deras felslut ligger.

Tusentals eldsprufande blickar bränna mig med frågan:

Huru kan man våga påstå att något dilemma finnes? En nutidskvinna hinner utomordentligt väl sköta alla offentliga värf och därjämte ge man och barn allt, de önska och behöfva.

Tystad tänker jag:

Hvad männe mannen och barnen mena? Men det finnes en annan grupp, från hvilken — med något likt fårar i rösten — den frågan kommer: Huru skall man hinna allt, lifvet nu kräfvat af en? Man vill af allt sitt hjärta ägna sig åt sina kära; men man måste förtjäna sin del af familjens uppehälle; man drivs af sitt samvete att taga del i nutidens strider för rättens höjande och tillvarons förädling.

"Hvad skall man göra?"

Allra mest smärtar denna fråga från de kvinnor, som tillägga:

"Jag lider af att ej ens ha tid att i ro glädas åt min lycka, så jagas jag mellan förvärfarbetet å ena sidan, hemmet å andra. Jag har intet tagit på mig utanför dessa båda områden. Men de äro nog för att jag känner mig sliten i stycken. Och utan mitt arbetes inkomst kunde vi icke leva."

För dessa kvinnor finnes ingen råd — innan samhället inser, att den för familjens bröd arbetande modern betyder en samhällsförlust, viktigare att hindra än alla andra missförhållanden, dem samhällsmödrarna nu syssla med.

Men så finnas hustrur och mödrar, som vända till de sist talande säga: "Ni äro jämförelsevis lyckliga, ni af hvilka ingen kan fordra att ni skola ha kraft, tid och råd till social verksamhet. Men vi, som äro något friare ställda, vi äro öfverlupna af uppdrag, af anmodanden, af alla de ting, som måste göras, om man skall komma ett steg framåt."

Utän tvifvel måste alla dessa ting göras. Men behöfva de göras — af ständigt samma personer?!

Man svarar, att de goda krafterna ej äro så många; att det är själfviskt att hålla sig undan; att det är så svårt att säga nej!

Vi börja nu nå roten och upphofvet till mången nutidskvinnas sönderslitenhet.

Det första en kvinna måste lära, innan hon ger sig in i det offentliga lifvet, är just att kunna säga nej! och åter — kraftigare — nej, nej!! och slutligen, oböjligt:

Nej! Nej!! Nej!!!

Hjälper ej detta, måste kvinnan som mannen pröfva "den kraft, som ligger i den svenska eden" för att tala med en känd ärkebiskop.

Mannen säger: "Nej, ta mig f-n om jag det gör!"

Han sätter således sigill på sitt beslut, som han sedan blygs att bryta.

Damerna kunna ju säga Phan — nystafningen bortfar ju all anstötthet? Skrämmet det oakadt ljudligheten, kan jag erbjuda t. ex. "den grönhornade" — midt emellan Pan och fan, ett väsen fylldt af urtidens mystik och vid hvilket en försäkran blir kraftigt förbindande!

Många röster höras:

Det är lätt för er att tala, ni som sitta på rama landet och inte ens lär ha telefon! Ni har alla konflikter bakom er.

Ack, vore det så väl!

Med tio bref om dagen, som måste besvaras, komma hvar dag anledningar att säga nej. Än till någon förening, ofta till något föredrag, till anmodanden om litterära bidrag, till rundfrågor om allt mellan himmel och jord — från och med stubbandet af hästsvansar till och med sättet att pacifiera Europa — och värst af allt till dem, som behöfde bruka mina inkomster, hvilka jag aldrig skulle få använda på det sätt, jag önskar, om jag ej lärt också den i detta fall mycket svåra konsten att säga nej.

Man lär ej att säga nej, innan man upphör att bli rörd af vädjanden till ens "goda hjärta"; innan man kan låta bli att känna sig smickrad vid talet om ens "kända förmåga"; innan man kan le vid pratet om ens "oumbärlighet"!

Har man hunnit därhän, då har man börjat sin kurs i konsten att ordna livsvärdenas inbördes rangskala.

*

I dag, när jag satte mig till arbetsbordet efter att i 4 månader ha lofvat dessa sidor, men ej hunnit skriva dem — stack min hund sitt stora hufvud under min arm, lyfte den sålunda från papperet och sade med klar och tydlig röst: "Låt bli det där, som du säkert tycker är lika onödigt som jag! Kom med mig en stund ut i solen och skogen!" Uppmaningen följdes. Utkommen fick jag se blommor, som behöfde bindas upp, andra, som borde skyddas mot solen; ogräs som bredde ut sig oförsynt, och land, som borde besås. Med andra ord en hel dags arbete, som jag för tillfället ej kunde få hjälp med och som jag därför måste åsidosätta, om jag på utsatt tid skulle kunna lämna mitt bidrag.

Jag tänkte på alla de mödrar, som hvarje dag måste neka sina barn hvad jag ej nämde neka min hund. Jag tänkte på att, när det redan var svårt att mina plantor ej förr än i morgon kunde få hvad de behöfde, hur mycket svårare skulle det känts, om det varit, ej min läppa jag nödgats försumma, utan mitt förhållande till en kär människa, där en dags nödtvungna försumlighet kunde göra en obotlig skada?

*

Flertalet människor äro svaga och formas därför af tidsandan. Men när dessa svaga af tidsandan drivas in i fasta förhållandens tryck, anta de själfva snart äfven en stadgad form. I en tid som vår, där allt flyter och brusar, bli de svaga slagna till skum.

Flera ting kunna störta in i och tumla om med en nutidskvinnas medvetande under en dag, än hennes mormor vanligen kom i beröring med under ett år.

För intet i denna rika tid vill nutidskvinnan stå främmande. Af allt vill hon erhålla något. Att begränsa sig tror hon vara att förminska sig.

I viss mening är detta sant.

I min ungdom fann jag t. ex. att intet på jorden intresserade mig mindre än nordpolen — så vida det ej skulle vara sydpolen — och beslöt att aldrig läsa något om någondera! Detta har sparat mig tid, men säkert också beröfvat mig en del stora intryck.

Tid måste köpas, stundom dyrt. Men tills vi lyckats öka dygnet med 48 timmar och förlänga lifslängden med 300 år — hvilket är minimum af hvad en människa behöfver bara för att helt upplefva jordens natur- och kulturrikedom — för att ej tala om allt annat, hon nu ej hinner med — så är lefnadskonstens järnhårda lag:

Distinguo.

Det vill säga: lär att skilja mellan livsvärdena och att begränsa dig till det för din själ väsentliga.

Har man blifvit villig att lyda lagen, återstår sedan själfva urvalets svårighet.

Det stora livsvärdet — för en mängd kvinnor — är nu den sociala verksamheten, hvars kraf de anse stå öfver hemlifvets. Med andra ord, de öfverordna det döda, som kan vänta, och underordna det lefvande, som ej kan uppskjutas!

Dessutom behöfva ej ens "frågorna" vänta. Nu, sedan äfven normorna släppt sländan och "virka sin väf" enligt maskinidehvarfvets arbetsmetoder, finnas många händer som kunna upptaga t. ex. de politiska trådar, ett par på annat sätt fyllda händer lämnar. Arbetsfarten behöfver således ej sakta. Det finnes ju så många ensamma kvinnor, hvilka visserligen i arbetshetsen kunna taga skada till sin egen själ, men som genom sin frånvaro åtminstone ej lämna något tomrum i ett hem, kvinnor efter hvilka ingen mans själ längtar, inga barns händer sträckas!

Endast de största, de skapande, de, som föda idéerna, äro således oumbärliga. Det hör till kulturens offerväsen att dessa få måste ställa verket, som tillhör världen, öfver hemmet, som tillhör dem enskildt.

Men alla de andra kvinnorna, som mena att man och barn få vänta, medan de sköta sin agitation och organisera sina föreningar — ty "nu är rätta stunden för allt detta, medan man och barn alltid finnas kvar" — hvilken grund syn ha de ej på det lika lätt vissnande som växande lifvet! Glömma de att allas våra dagar med oberäknelig fart ila mot den sista af våra dagar? Ha de ingen aning om att lifvets namn är föränderlighet; att vi aldrig ha något kvar just sådant som vi lämnade det? Deras egen betydelse som hemskapande, är den då så ringa, att de ej ens inse att denna deras uppgift är det säregna, det, som aldrig genom någon annan kan ersättas?

Ett allt djupare, innerligare samlif mellan två makar, mellan ett par föräldrar och deras barn, detta är ej något, som uppstår af sig själf. Äfven detta är en medveten

KOSTYMER
 huru smutsiga de än må vara kunna genom kemisk tvätt blifva fullt användbara. Kanske behöfver Ni ej i år köpa någon ny.
 Kemisk tvätt och prässning af kostym kostar endast Kr. 5.— hos Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg.
 Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN.
 Specialiteter:
 Finare Post-, Skrif-, Kople- och Tryckpapper samt Kartong.
 Modernaste Finpappersbruk.
 Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

skapelse, som ej sker på småstunder mellan politiska drabbningar!

Du skyndar till ditt diskussionsmöte just den afton, då din älskades själ stod med en gåfva till din, en gåfva, som sålunda aldrig kom att bli framburen. Gåfvan sjunker i fimmarnas flod och du får den aldrig. Du måste i dag utföra ett extra arbete och har ej tid med ditt barn. Men det du hos barnet borde sysslat med just i dag, kan du ingen följande dag med samma framgång upptaga. För allt växande finns ett rätta ögonblick — sedan stå vi kanske inför lifvets obevekliga "aldrig mera".

Vi äro nu i pingstens tid. Borde vi ej stanna ett ögonblick i begrundande af det ord, som fordom väckte så mycket kvalfullt grubbel, ordet om den hemlighetsfulla synden mot den helige ande, den enda synd, som aldrig kunde förlätas?

Vi nya människor veta att den helige ande är människosläktets och hvar människosjälens högsta tillvarelseform.

Vi se denna sväfva öfver hvar stor tankes dop, i tårar eller blod. Vi inse att vår helige ande nu leder striden för en högre rättfärdighet i lagar, i samhällsordning, i mellanfolkliga förhållanden. Vi känna att den helige ande lefver i den nutidens samkänsla, som gör det otänkbart för den enskilde att helt afgränsa sig inom sitt egna lilla område, som drifver oss fram som droppar i hela släktets blodomlopp.

Denna nya samkänsla är den helige andes stora pingst-under i vår tid.

Men huru kvinnosjälen än må vidgas genom detta under, att ofärligt ej endast känna, men verka med i den stora och starka tid, som är vår, detta kan ingen med make och barn begåfvad kvinna, utan att hennes egen helige ande kränkes, utan att hon mister sina egna andaktsstunder, utan att hon förlorar sin egen sakramentala betydelse för dem, som genom henne borde undfå kärlekens bad till den helige andes förnyelse.

Strand Alvastra 8 maj 1912.

ELLEN KEY.

TRONSKIFTET I DANMARK.

(Forts. från sid. 341.)

regent Kristian IX blef mycket gammal, och den nu aflidne var öfver 60 år, då han besteg tronen.

Den nye kungen är af en ovanligt reslig växt, har ett rättframt och hurtigt lynne och är uppfostrad i det militära yrket, har bl. a. tjänstgjort vid dragonerna i Randers. Han har ärfvt sin fars flit, enkelhet och goda Köpenhamngemyt. Hans gemål är hertiginnan Alexandrine af Mecklenburg, hvars syster är förmäld med tyske tronföljaren. De ha endast två barn, prinsarna Frederik och Knud, af hvilka den äldste, som nu är kronprins, är en vacker och hurtig trettonårs gosse. — Grupp bilden af den nya konungafamiljen är tagen af H. Paetz och porträtten af det förutvarande konungaparet af hoffotograf Carl Sonne.

När dessa rader komma under våra läsares ögon, pågår konung Fredriks begrafning i Roeskilde, till hvilken vår konung samt hertigparet af Västergötland nedrest. Vi hoppas i nästa nummer kunna meddela några bilder från den kungliga likbegängelsen.

Till K. G. Ossian-Nilsson.

En gammal pingstvisa.

Sångdans.

Motiv från Skåne af Helge Sandberg.

Poco allegretto.
mf

Sång.

1. Nu är pin-gest - - tid, nu är som-marn när, den lju-ve-li-ga och
2. Hvi skul-le jag en - - sam sör-ja då, när al-la an-dra sig

Piano.

skö - - na, allt - - re - dan häg-gen sin blom-skrud bär och tur-treln haf-ver sin
gläd-ja? Jag må väl ock själf i dan-sen gå allt med den kä-ra-ste,

ma - ka kär att hen-nes kär-lig-het lö - - na; la - - ven-deln fro - - das i
jag kan få, om Her-ren det vill till - - - städ - ja. Ty lju-ve-lig pin - - gest-

ör - ta-sång och al - la de fag - ra blom-ster på äng Guds god-het e - vin-ner-ligt
ti - den är, och mån-gen un-der-lig kän-sla plär i jung-fruns hjär-ta den

pri - - sa - och par om par gå pi - ga och dräng att sig ut - i pol-skor-na vi - - sa.
vål - la - och det skall va - ra vid pin - gest - - tid som jag skall mitt bröl-lop hål - la.

Emil Kléen.

Hudens vård.
CREME SIMON · PARIS
Enda medel som gör hyn vacker och len utan att irritera huden.

IDUNS MODELLKATALOG
Ombärlig för alla sömmerskor och för alla hem.
Fyra rikhaltiga säsonghäften årligen. Kolorerat omslag.
Prenumerationspris 2.20 för helt år — 60 öre pr häfte.

Kvinnorösträtten

NATURLIGTVIS FOLL REGERINGSFÖRSLAGET om kvinnans rösträtt. Det var en gifven sak. Och röstsiffrorna i första kammaren, på hvars motstånd frågan strandade, hade man med tämligen stor visshet kunnat beräkna på förhand.

86 röster mot 58. Det fordras en omsvängning på ett femtontal röster för att nå positivt resultat. Men den omsvängningen kommer nog inte att ske under innevarande treårsperiod för medkammaren, ifall intet särskildt inträffar eller kan företagas.

Olika rykten voro i svang om huru högersenatorerna skulle förhålla sig. Det sades, att högern icke skulle bry sig om att debattera saken. Man skulle votera ned den utan vidare. Detta rykte motsades direkt af ett annat, som ville veta, att förstakammarhögern skulle säga ja af partitaktiska skäl. Blevne nämligen det kungliga förslaget hvilande, skulle det bli lätt för högern att härnäst drifva alla valmän, som äro mer eller mindre utpräglade motståndare till den kvinnliga rösträtten, öfver i sina armar.

Hr THYRÉN: "De skäl, jag förut anfört för kvinnans rösträtt, finner jag ej längre hållbara."

Hr KJELLÉN: "Jag är hellre en fluga på utvecklingens hjul än vagnsmörjan på desamma."

Hr NYSTROM: "Rösträtten är ingen allmänmännisklig rättighet."

Inte idera ryktet spådde sant, och få voro väl också de, som trodde på dem. Första kammaren ägnade frågan en mycket ingående debatt, som tog så godt som hela rösträttsdagens förmiddagsplenium i anspråk, och man rörde öfver hufvud ganska lätt vid partisträngarna. Från olika håll erkändes det, att det måste vara synnerligen vanskligt att beräkna fördelarna eller nackdelarna för det ena eller andra partiet af kvinnornas deltagande i valen; man gick snarast ut ifrån att partiställningen skulle bli tämligen oförändrad. Det var om nyttan af kvinnornas insats i det politiska arbetet och värdet af deras inlägg direkt inför riksdagen, äfven i sådana frågor, som ligga dem närmast om hjärtat, som man tvistade.

Förstakammarhögerens talmän blefvo framför allt tre professorer, hrr Thyren, Kjellén och Clason, alltså ingen af parti ledarna. Hr Thyren öppnade debatten med ett tims långt anförande, hvori han erkände, att han ändrat uppfattning i frågan. Kvinnornas deltagande i samhällsarbetet var visserligen outhärligt, men det var en tvifvelaktig samhällsnytta att ha dem som medlemmar i den stora väljarkåren eller af riksdagen. De göra bättra gagn, om de som redan nu sker få framföra sina idéer under de förberedande utredningarna i kommittéerna och i sin praktiskt humanitära verksamhet. Liksom sedan hr Kjellén förklarade han att "den s. k. utvecklingen är en utveckling på godt och ondt". Lagstiftaren måste se till om han har goda skäl att följa med strömmen och vinden eller kryssa emot.

Förste talare på den liberala sidan var hr Mauritz Hellberg, som i hög grad vann kammarens öra med sina jämförelser mellan hr Thyrens ståndpunkter förr och nu. Hr Thyren själf föreföll t. o. m. mycket road af att höra sina äldre uttalanden uppläsas för att vederlägga de nya och tills vidare gällande. Kvinnans rösträtt är ingen fråga, stadd på återtag, betonade hr Hellberg, och man bör gärna ta sig till vara för att — såsom den högsta ledaren af världens kvinnorörelse en gång sagt om hr Kjellén — "bli en fluga på utvecklingens hjul". Någon fred i rösträttsstriden är icke tänkbar, förr än kvinnorna fått sin rätt.

Sedan den fjärde professorn, hr Steffen, uppträdde för propositionen å socialdemokraternas vägnar, utvecklade justitieministern ytterligare sin ståndpunkt, och mot slutet af debatten tog statsministern ordet under

JUSTITIEMINISTERN: "Tiden är inne att ge kvinnorna rösträtt."

inför riksdagen.

kammarens spända uppmärksamhet och hälsades efter anförandets slut med starka bravorop.

Hr Thyren hade i sitt tal icke kunnat undgå att erkänna, att de s. k. själföförsörjande kvinnorna borde ha rösträtt. Statsministern utvecklade detta närmare. Helt naturligt har, sade han, rösträttskrafvet uppstått hos dessa s. k. själföförsörjande kvinnor. Det är gifvet, att kvinnan, som arbetar vid mannens sida på kontoret, i skolan, i läkarens yrke o. s. v. skall ha särskilda skäl att undra öfver hvarför man förklarar deras duglighet upphöra, där inflytandet på det gemensamma fosterlandets angelägenheter tar vid. Men från dessa kvinnor har krafvet spridts till kvinnan i hemmet, som frågar sig, om det kan vara rimligt, att man uteslänger henne från all inverkan på utvecklingen af den stat, af hvilken hon uppfostrar nya medborgare. Och under kammarens bifall frå-

gade slutligen statsministern också, om icke äfven den allra största delen af gifta kvinnor borde ha full rätt att kalla sig själföförsörjande.

Kvinnornas rösträttskraf kan icke afvisas. Hr Thyrens och hans meningsfränders nya åsikt är bara ett öfvergående mod för dagen. Liksom frälseprivilegierna fallit och förmögenhetsstrecken alltmer och mer fått vika för männens allmänna rösträtt, så skall också jämlikhetsidén vinna seger åt kvinnan.

Ungefär samma anförande upprepade han sedan i andra kammaren, som först några timmar senare än medkammaren upplagit kvinnorösträtten till behandling.

I denna kammare representerades högermotståndet af bl. a. hrr Nyström, Lindman, professor Lundström, förre justitieministern Petersson och Hildebrand, medan regeringsförslaget försvarades af hrr Larsson i Västerås, Sandler och Branting m. fl. från socialdemokraterna och Persson i Tällberg, Petersson i Södertälje, Liljedahl m. fl. från liberalerna. På regeringsbanken yttrade sig vidare utom statsministern justitieministern och statsrådet Petren. Till stor del blef debatten, som här tog äfven några timmar af kvällsplenium i anspråk, en kritik från liberalt håll mot inkonsekvensen i vissa höger-talares ståndpunkter i frågan nu och förr — och tvärtom.

Regeringsförslaget antogs med 140 röster mot 66. Förutsatt att alla de 64 högermedlemmarna af kammaren voro närvarande och aflämnade sina röster, ha alltså ett par nejsdelar afgifvits äfven från icke-högerhåll.

Åhörareläktarne voro fullsatta, då kammaren debatterade den kvinnliga rösträtten, och naturligtvis saknades här icke våra främsta kvinnliga rösträttskämpar. Och att det var just kvinnornas rösträttsfråga, som framför allt intresserade så det manliga som det kvinnliga elementet bland åhörarne visade sig af att första kammarens läktare snart blefvo så godt som tomma, när man här öfvergick från sin första fråga för dagen till de öfriga, som dock till en början också voro rösträttsfrågor. Andra kammaren hade då börjat sin debatt om kvinnans lämplighet som politisk medborgare, och nu blefvo äfven här läktarne fyllda till trängsel.

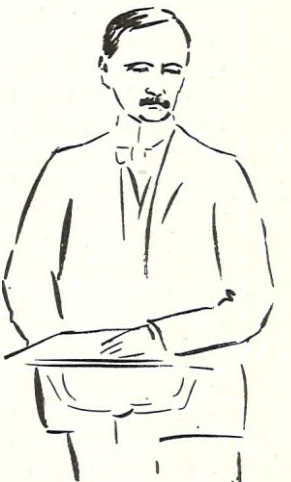
Lördagen var rösträtts- och författningsfrågornas dag för året, och andra kammaren hann icke att sysselsätta sig med något annat än dessa. Det blef inte något positivt resultat att tala om på detta område. Förslagen om afskaffande af bolagens kommunala rösträtt samt om kvinnans valbarhet till landsing föllo äfven de på första kammarens nej, och hr Lindhagens motion om enkammarsystem behandlades ungefär lika snävt af båda kamrarna.

Hr HELLBERG: "Nej, det är hr Thyrens nu gjorda uttalande, som hänger i luften, ej de föregående."

Hr STEFFEN: "Hemmet och staten lefva ej så åtskilda som förr."

Hr LINDHAGEN: "Ar hr Nyström rädd för samtidens dom, så är jag åtminstone inte rädd för eftervärldens."

KNUT BARR.

Konvaljer.

Af Hanna Söderlund.

IDIGT EN VARMORGON STOD en gammal gumma och bultade på porten till ett fängelse, så svagt och förskrämdt, som vore hon rädd att höra ljudet af sina egna slag. Hon hade kommit med nattåget, rest hela natten och var ännu lite yr i hufvudet. Hvar och hvarannan människa hon mötte hade hon frågat efter vägen till fängelset, och hvar gång hon frågat, hade hon blygts så, att hon inte vågat se upp, och hela hennes lilla rynkiga ansikte hade färgats blodrött af skamkänslan. Alla människor hade också sett så underligt på henne, och korgen hon bar under den grå ullschalen hade de sneglat åt.

— Ja, sade hon sig, undra kunde de ju, men ingen visste ändå hennes ärende. Hon hade läst det i tidningen häromkvällen, men ingen hade sagt något till henne, och tidningen hade hon strax bränt upp. Se'n hade hon haft ett bestyr. Katten hade hon lämnat till grannas, och hönsen skulle de se till.

Bara en liten vändning skulle hon vara borta, sade hon, och så strefade hon i vägen två mil långa vägen till järnvägsstationen. Men inte hade hon haft riktigt klart för sig hvart hon ämnade sig, förrän hon kom till staden, där hon skulle stiga af tåget, och börjat detta frågandet. Men då var det, som om hon rakt inte skulle orka mer. Hon blef också sittande en stund på fängelsetrappan, innan hon började bulta på. Det var så grant omkring henne. Där stodo björkar och lindar med nyutsprucket löf, och det fanns en trädgård kring fängelset, som blommade, och fåglarna hoppade och kvittrade bland grenarna.

Hon fick slå med båda händerna till slut, innan hon blef hörd, och porten öppnades.

— Hvad är det för ett väsen? sade konstapeln, som öppnade.

— I sover hårdt därinne, sade gumman, jag har bankat länge.

— Ni ska ringa, sade konstapeln och visade på ringledningen.

— Tocket har jag aldrig sett förr, sa gumman och lyfte i korgen, som hon ställt ifrån sig.

— Hvad vill ni här? frågade konstapeln.

— Jo se, sade hon, men orden ville inte fram.

— Detta är fängelset, mor lilla, sade konstapeln och log, ni har bestämdt gått fel.

Gummans grå hufvud i den svarta siden-schaletten sänktes.

— Det är son min, sade hon tyst, och det ryckte krampaktigt i de tunna läpparna.

— Namnet? sade konstapeln.

— Vilhelm Ek.

— Jo, nog har vi en med det namnet, han är lite skral, ligger i sjukcellen.

— Jaså. Går det an att träffa?

— Jag skall tala vid direktören. Hvad har hon i korgen?

— Det är lite hembakt — jag tänkte — jag trodde — de har det väl inte så bra på ett sånt här ställe, så är det strumpor och lite annat.

— Mor får låta mig titta.

Han lyfte på locket.

— Blommor, sade han.

— Det är från konvaljehagen hemma, jag tänkte han kanske skulle tycka om det.

— Är det längese'n ni träffade honom? Konstapeln hade slutat undersökningen. Han var en gråhårsman, hade själf barn, det blänkte vått i hans ögon.

— Femton år blir det i år —

— Det blir nog inte fröjd att råkas — men

jag skall höra efter. De tunga dörrarna föllo igen om konstapeln, hon var åter utanför den stängda porten och tittade upp mot murarna. Såna små gluggar, tänkte hon, med galler utanför, som vore de rädda för ljufvar och tocket. Nu sänkte hon sitt grå hufvud igen.

— Åh det var så rätt, gallren var inte för dem, som var utanför utan för dem, som var innanför. Åh, Herre Gud — de fick inte slippa ut nu när det var så grant. En nådes inte ha djuren instängda en gång. Åh Herre Gud.

Konstapeln kom igen.

— Jo, sade han, mor kan följa med mig.

De gingo genom en lång, mörk gång med dörrar på båda sidor, dörr intill dörr. Det var tunga riglar för och järnkedja. Man kunde höra, att det var folk innanför. Det stönade och suckade och trampade, ett tungt, släpande tramp. Gumman gick alldeles böjd med korgen vid handen. Hon tyckte, att stora tyngder föllo öfver henne och ville trycka henne till jorden. Hon hade läst om fängelse och tänkt därpå, men det var ej detsamma som att gå så här ibland de levande begrafna och höra deras suckan med egna öron och se de tillbommade dörrarna med egna ögon. Vid slutet af korridoren stannade konstapeln.

— Det är här, sade han. Men jag ska gå in och tala vid honom först.

Konstapeln stängde inte dörren riktigt efter sig, en springa var kvar. Och nu ljöd ett skraff inifrån, så torrt och hårdt, som skulle det gå sönder af bara hårdhet.

— Nu kan ni gå in, sade konstapeln, men han är nog förändrad, bered er på det.

Gumman steg in genom dörren, satte korgen på golfvet och blef stående. Hon knäppte ihop händerna under ullschalen och knäppte om dem igen, hårdare och hårdare. Vid ena väggen stod en säng, där låg en mager, skaggig man med heta feberögon. På den andra väggen lyste en solströmma och utanför gallerfönstret var en äppelkvist med en fågel, som satt och gungade.

— God dag, sade hon till slut och gick ett steg framåt.

— Var inte rädd, käring, sade mannen, jag är nog en tjuf men slår inte ihjäl folk, nu är jag sjuk förresten. Och han började hosta så svetten trängde fram på hans panna.

— Det var en elak hosta, sade gumman och gick ännu ett steg. Jag ska köpa droppar.

— Jag har allt droppar och doktor och sånt.

Det blef tyst igen.

Då kom hon ända fram till sängen och såg på hans ansikte. Många drag kunde hon inte känna igen, men hon såg nog för att säkert veta, att han var hennes son, den siste, den yngste. Hon hade sex barn förutom honom, väl utkomna i lifvet och alla med godt namn. Denne hade hållit henne längst i kjolen, varit längst i hennes famn. Det var lillen, som aldrig blef stor, men stor nog en dag att vända föräldrahemmet ryggen och sen inte mer låta höra af sig. Efter det hade han blifvit hennes smärtas son, som just genom smärtan blef den, hon offrade mest tanke och mest kärlek åt.

— Du känner väl inte igen mig, sade hon, det är länge sen du såg mig, men annars är jag din gamla mor.

— Det talte konstapeln om.

Han vred sig inåt väggen som för att slippa se henne.

— Jag har sparat ihop lite, sade hon, jag tog med mig det. Det räcker kanske att betala med så du får komma ut och följa med hem.

Han började skratta igen.

— Pengar, sade han, dem kunde ni skickat förr, nu är de till ingen nytta. Jag svalt — hade inget arbete — det var därför jag plockade åt mig lite.

— Du skref aldrig, jag kunde inte veta hvart jag skulle skicka pengarna, sade hon.

— Nej det var så sant. Hur visste I nu var jag fanns?

— Jag läste det.

— Jaså i tidningen. Där stod väl mycket vackert om mig, kan jag tro. Hans feberögon glödde till och två röda fläckar började brinna på de infallna kinderna. Men hon teg.

— Hvad stod där? sade han häftigt, jag vill veta det.

— Att du stulit.

— Hvad mer?

— Att du länge fört ett supigt och oordentligt lif.

— Det var lögn. Hvad sa' de hemomkring?

— Jag har inte talat om det, och ingen har sagt något.

— Än syskonen då — och far?

— Far är död, han.

— Jaså. Bor I kvar på samma ställe invid hagen?

— Ja. När du kommer ut ska du bo där och hämta luft.

— Då tar jag hushållet med.

— Jaså, du är gift?

— Jag har kvinna och barn, så då är jag väl gift.

— Hälsar hon på dig?

— Det är bäst hon håller sig härifrån, tänker jag. Men hör I, I kunde allt ta henne och barna med er ut. Det är två barn. De rymdes nog hos er —

— Är ni gifta?

— Jaså, det är därpå det hänger. Nej, prästen har inte läst öfver oss, om det är det ni menar. Men barna ha farit illa i vinter, hon med, nu får de väl komma på fattiggården — så I slipper nog.

Gumman stod tyst med ögonen mot golfvet.

— Och jag, ser I, fortsatte han, jag kommer aldrig ut förrn de kör mig i kista härifrån — så mej slipper I med.

Gumman såg alltfjämt icke upp. Tankarna började långsamt vandra i hennes hufvud. Om hon nu kom hem med kvinnan hans och barnen — hvad skulle folk säga då? skulle det inte bli ondt tal om henne och sonen och de andra barnen. Och ondt tal hade aldrig gått omkring hennes stuguknutar. Det fick icke heller gå nu. Hon skulle ge dem pengarna, men de kunde inte få följa med. Hon skulle aldrig kunna se folk i ansiktet då, inte gå ibland hederligt folk mer. Hon hade alltid tänkt, att om sonen kom tillbaka, så skulle han få vara hur som helst, hon skulle ändå välkomna honom. Men de andra — och kvinnan — det var nog kvinnan, som lockat och fördärfvat honom.

— Hon är väl ett dåligt kvinnfolk? sade hon.

— Inte är hon er jämlike, men hon är inte dålig för det. Hon tydde sig till mig, för hon hade inte en enda människa, visste inte om hem och föräldrar och sådant.

— Men jag tänker — jag menar, gummans röst blef skarp, att det är hon som ledt dig till fördärfvet.

— Vi ha ledt hvarandra, sade han, hjälps man åt går det ju bättre. Men hon kunde nog bli en annan ihop med er — annars blir det väl så, att en vacker dag sitter hon instängd hon med.

— Nej, sa gumman, då får hon följa med.

Jag vill inte låsa upp för henne hit. De får säga hvad de vill — hemomkring.

— Nu är ni allt gla' att far är död ändå.

— Ja. Han var liksom lite svagare än jag, han hade kanske inte stått ut.

Sonen vred på sig.

— Hvad har I där i korgen?

— Det är lite hembakt och strumpor och så —

— Asch, inte svälter man här, men I kan ta hit.

Hon gick efter korgen. Det första hon tog upp var en stor buketten liljekonvaljer, som hon lade framför honom på täcket.

— Den är från konvaljehagen, sade hon, du minns det kanske, hur mycket det brukade växa — där växer lika fått än.

Men han svarade inte. Han låg och såg och såg på buketten, rörde den inte, så plötsligt slungade han den långt ut åt golfvet och skrek:

— I tänker döda mig.

Gumman tog ligande upp buketten och lade den på bordet. Ett par blommor hade fått stänglarna knäckta och några blad hade lossnat.

— Jag trodde du skulle tycka om den, sade gumman sorgset, de skulle vara som en hälsning hemifrån.

— Tycka om? sade han föraktfullt. Ser I äppelkvisten där med fågeln — han sjunger med ibland. En dag skall jag nog slå sönder rutan, fast jag vet att jag inte kan råka kvisten, och då skall jag nog slänga något tillhygge på fågeln, så knopparna yr omkring honom.

— Vilhelm lille, sade gumman mildt, du ska tala saktare, hostan tål inte vid så'nt.

— Nej, sade han, därför tänker jag också hosta ihjäl mig.

Och han började hosta på nytt och trefva efter näsduken i sängen.

— Ser I här, sade han och höll upp näsduken för henne — ser I de där röda fläckarna — det är det vackraste jag vet.

Men nu satte sig modern på stolen och började gråta.

Hon hade hållit sig tapper så länge, men nu var det, som om hon blifvit knäckt på många ställen.

— Gråter I för blommorna, sade mannen, då han en lång stund legat tyst, så gif hit dem igen.

Men hon svarade icke, bara grät.

— Ser I, sade han och lyfte sig lite på armbågen och rösten fick plötsligt en varm ton, I kan ju inte förstå det, men när I lade till mig blommorna var det som om jag fått knifven i bröstet. Jag såg stugan och hagen och alltihop, jag såg hur jag var på den tiden, och jag ser hur jag är nu. Men jag vill glömma det, ser I, både förr och nu. Såna som jag ska bara glömma.

— Ja, sade gumman och lyfte upp sitt böjda hufvud, Vår Herre kan kasta allt i glömskans haf.

— Jag kan inte släpa fram det till — hafvet — det är för tungt.

— Det ser nog vår Herre och bär själf bort det.

— I får be Honom om det, men ge nu hit blommorna.

— Ähnej, sade hon, och tårarna droppade fortfarande ner på de fårade kinderna, inte kom jag hit för att göra dig ondt.

— Det värsta har gått öfver nu, sade han, låt mig få dem, jag vill se på dem.

Hon gaf honom tillbaka buketten. Han höll den ifrån sig i handen, vred den rundt, så virade han upp segelgarvsnöret, som höll ihop den och strödde blommorna öfver sitt ansikte.

— Det var ljufligt, sade han och andades

djupt, så ljufligt, I kan aldrig tro — Och nu ska jag tänka, att jag är i konvaljehagen — på våren. Han slöt ögonen och låg stilla. Ett leende flög öfver de härjade dragen. Det blef liggande kvar vid munnen och fylldes så småningom med smärta.

— I mor, sade han och räckte ut handen och så hade han icke kallat henne förut, jag tänker, att jag är lillen, som springer i konvaljehagen, och om I tänker detsamma, så kan I kanske förlåta.

Han fick icke något svar, men två gamla darrande händer togo hans utsträckta hand och höllo den fast.

— Nu känns det som om Vår Herre höll på att bära bort för mig, sade han tyst, eller hvad tror I?

— Jag tror Han lossat de största stenarna nu.

Han blef tyst igen, låg och grät så konvaljerna blefvo våta. Modern plockade bort dem och lade dem bredvid honom på kudden.

— När I nu reser tillbaka, sade han därpå, så ska I inte ha nå'n med er. Jag har tänkt på det nu. Hon är inget passande sällskap åt er, det kan inte gå — och barna — det blir väl nå'n råd, de skulle kanske bara göra er bekymmer.

— Alla tre ska följa med, sade gumman bestämdt, och du följer efter så fort du kommer ut. Vi har en så snäll präst hemma, tillade hon tveksamt, om I vill så viger han er säkert.

— Jag kan inte få komma ut igen, så det ska I inte tänka på, mor, I ska vara glad åt det i stället. Men vi kan viga här, innan de reser, tänker jag. Stannar I så länge?

— Jag stannar så länge som helst.

Nu visade sig konstapeln i dörren.

— Mor får komma igen en annan dag, sade han.

— Jaså — ja visst — ursäktad då. Hon reste sig upp — förvirrad — hvar skulle hon ta vägen nu?

Oj, oj, var det så med alla människor, som kommo från fångelse, att de se'n inte visste hvar de skulle taga vägen?

En 70-åring.

Marie Louise Svanberg, född Hasselgren.

DET FINNES så många människor här i lifvet, som se allt i så tunga och mörka färger, att de sällan ha ett leende på sina läppar. Hur annorlunda verkar icke ett friskt, glädtigt sinne, som förstår och vet uppskatta det myckna, som finnes att fröjda sig åt och vara tacksam för, som oakadt de icke sparats för profningar,

ofta allvarliga nog, dock kunna se lifvets ljusa sidor och sprida solsken omkring sig i vidaste kretsar.

En sådan kvinna är det vi i dag vilja göra Iduns läsare bekanta med; — det är den i Göteborg mycket afhållna och uppburna borgmästarinnan fru Marie Louise Svanberg. Hon har tillhört Göteborgs samhälle i öfver 42 år och där gjort stora insatser på skilda områden. Hennes outfröjligha nit, aldrig svalnande ifver, intelligens och intresse ha varit allt för betydliga, att hon icke nu på sin sjuttioårsdag, den 23 maj, härför bör få ett allmänt och mycket välförtjänt erkännande. Utom den kärlek som fallit henne till del inom släkt- och stor vänkrets, åtnjuter hon allmän aktning inom hela samhället, ty få ha de välgörenhetsställningar varit, till hvilka hon ej tagit initiativet eller hufvudparten af besväret, alltid vetat finna bästa sättet för att lyckas, och hur har hon ej med sitt vänliga, förbindliga sätt förstått vinna med-

hjälpare, såväl manliga som kvinnliga, som gladt offrat sin tid för att bistå henne.

Hennes standard work, grundandet af Göteborgs arbetsstugor, är det, som kommer att inskrifva hennes namn i Göteborgs annaler, ty hvad hon här i kärlek nedlagt som frö, har redan burit och bär ärligen de välsignelserikaste frukter.

Som bekant har dessa "Stugors" första förekomst i vårt land startats af fru Anna Retzius, som införde dem i Stockholm, men därefter torde nog borgmästarinnan Svanberg vara den som ifrigast upptagit idén och fört den lyckligt framåt. Den första arbetsstugan, belägen vid Drottningtorget, öppnades 1888. Det hade varit ett mödosamt arbete att hopsamla medel härtill, ty som man vet, ställer sig allmänheten ofta skeptisk vid frågan om nya idéers genomförande, men sedan den första kraftigaste hjälpen lämnats af aflidne engelsmannen, grosshandlar Wilson gick det lättare. Andra arbetsstugan förlades till Majorna, till densamma skaffade musiklärarinnan fru Scheel-Bersén grundplåten (inkomsten af en elevuppvisning). Att familjerna Wijk, Dickson och Röhs m. fl. äfven gifvit rika bidrag, likaså fru Anna Retzius, bör icke förglömmas. Majornas stuga invigdes i september 1895.

Sedan man nu sett det goda inflytande dessa arbetsskolor utöfvat på barnen, önskade Gamlestaden äfven få en dylik; medlen härtill skänktes af fru Emil Ekman, född Kurck, som var lifligt intresserad härför. Fru Svanberg hade äfven dess ordnande och igångsättande sig anförtrodd, och har den nu existerat i cirka 10 år. Kommer så den fjärde, belägen i den folkrika stadsdelen Annedal; denna nämnes vanligen "fru Wijks stuga", ty den är bekostad af änkefru Emelie Wijk, född Dickson. Den invigdes 1 december 1911.

Fru Svanberg kan icke blott med glädje, utan äfven stolthet, se på detta fyrdubbla verk, som det fordrats mer än vanliga krafter och energi för att utföra. Att kunna sörja och ordna för de små, och att söka förhjälpa de äldre till arbetsförtjänst och lefvebröd, det har legat henne varmt om hjärtat och varit målet för hennes sträfvan. För sistnämnda sak har hon såsom styrelseledamot i sällskapet "Om och sedlig modersvård" verkat i 18 år. Att Röda korsets verksamhet också gjort sig tillgodo hennes krafter och eminenta förmåga förstås lätt — med ett ord fru Svanberg har aldrig sparat sig själf för glädjen att kunna lindra nöd och med sin hjärtegodhet sända ljusglimtar in äfven i de mörkaste vinklar och vrår i vårt samhälle. På våren 1885 kallades hon till hedersledamot i Nordiska museets styrelse.

I sällskapslifvet har hon äfven tagit rik del och i sitt vackra, smakfullt ordnade hem har hon öfvat stor gästfrihet.

För att till sist bifoga några data, så föddes fru Svanberg den 23 maj 1842 på Thorsbergs säteri i Södermanland. Hennes fader var possessionsnatten Johan Hasselgren, gift med Charlotte Chöler.

I lyckligt äktenskap ingick hon den 6 december 1870 med Gustaf Svanberg, den framstående juristen, sedermera politieborgmästare i Göteborg — som afled för några år sedan.

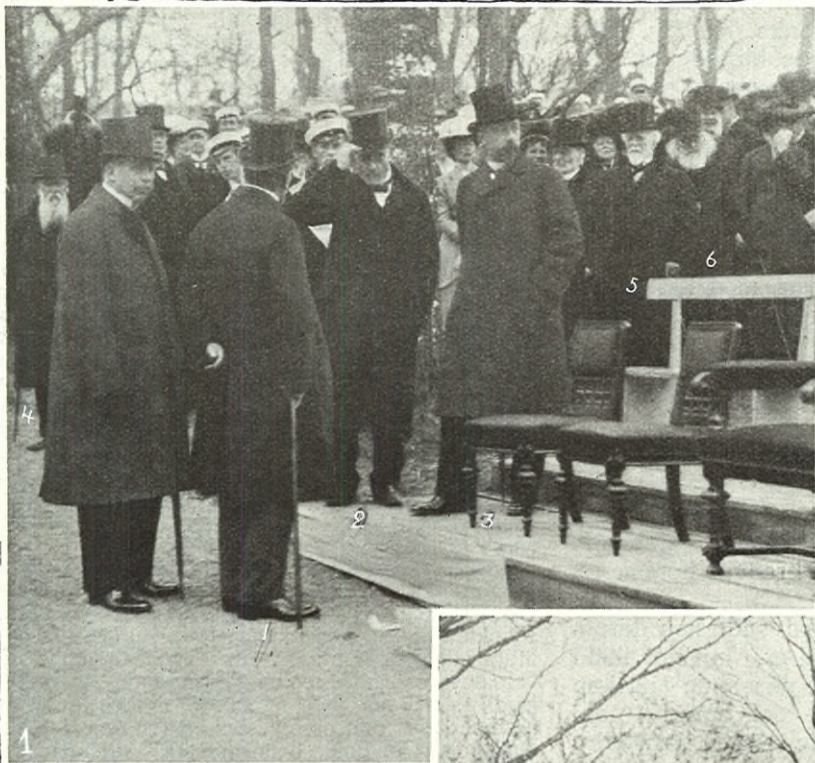
Mätte det förunnas fru Svanbergs vänner och det samhälle hon tillhör att ännu länge få rå om och i henne se representanten för allt det ideella och människovänliga, som ger lifvet dess högsta och rikaste värde.

ANNA KOCKUM.

Wennerbergsstatyns af-täckning.

NU HAR STUDENTSTADEN VID Fyris fått den länge beramade statyn öfver sin genialiske besjungere. Det var i tidningen Idun som förslaget om att resa en stod öfver Gluntarnes och de fosterländska studentkvartetternas skapare först framkom och våra läsare erinra sig utan tvifvel, att vi sedermera följt denna frågas mindre lyckliga utvecklingsgång genom dess skilda instanser. Det var ogynnsamma omständigheters skuld, att ej C. J. Eldhs vackra och poetiskt innebördsrika stod af Gunnar Wennerberg nu hälsar vandraren i Carolinabacken, men man får å andra sidan vara tacksam att Theodor Lundbergs Wennerbergfigur blef så tilltalande, att den ej gör våld på åskådarens fantasiförmåga af den store juvenalen.

Aftäckningen, som ägde rum i sammanhang med vårfesten, fick en mycket högtid-

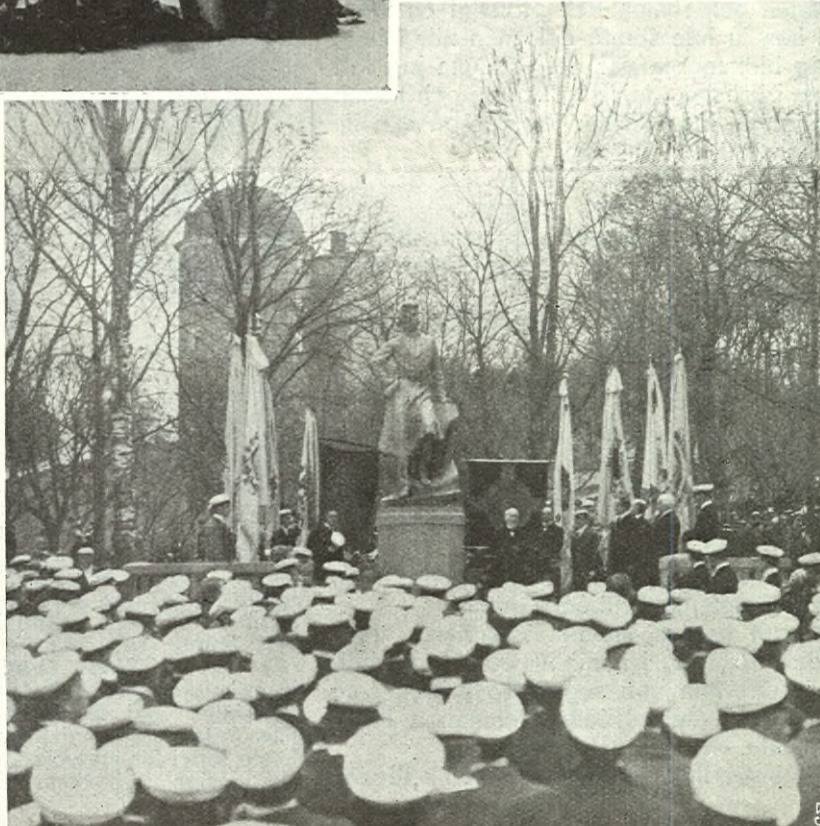
lig och sfämmningsrik prägel, ty vi veta ju alla att "Uppsala är bäst" just en sådan dag. Som aldrig eljes lefver den då upp vid studentsångens rytmer, och man känner närvaron af dess månghundraåriga kulturtraditioner, skapade af allt hvad Sverige ägt stort på det andliga området.

Efter Allmänna sångens sedvanliga vårkonsert skedde ståtaffäckningen, hvarvid prins Eugen i ett längre anförande tolkade Gunnar Wennerbergs sångargärning och hans insats i odlingsarbetet. Prinsen

1. Grupp af kända personligheter väntande vid stoden före affäckningen. 1. Professor Lundberg, Wennerbergsstodens skapare, 2. Årkebiskop Ekman, 3. Prins Eugen, 4. Riksantikvarien Hildebrand, 5. Grosshandl. Lithander. 6. Pro-

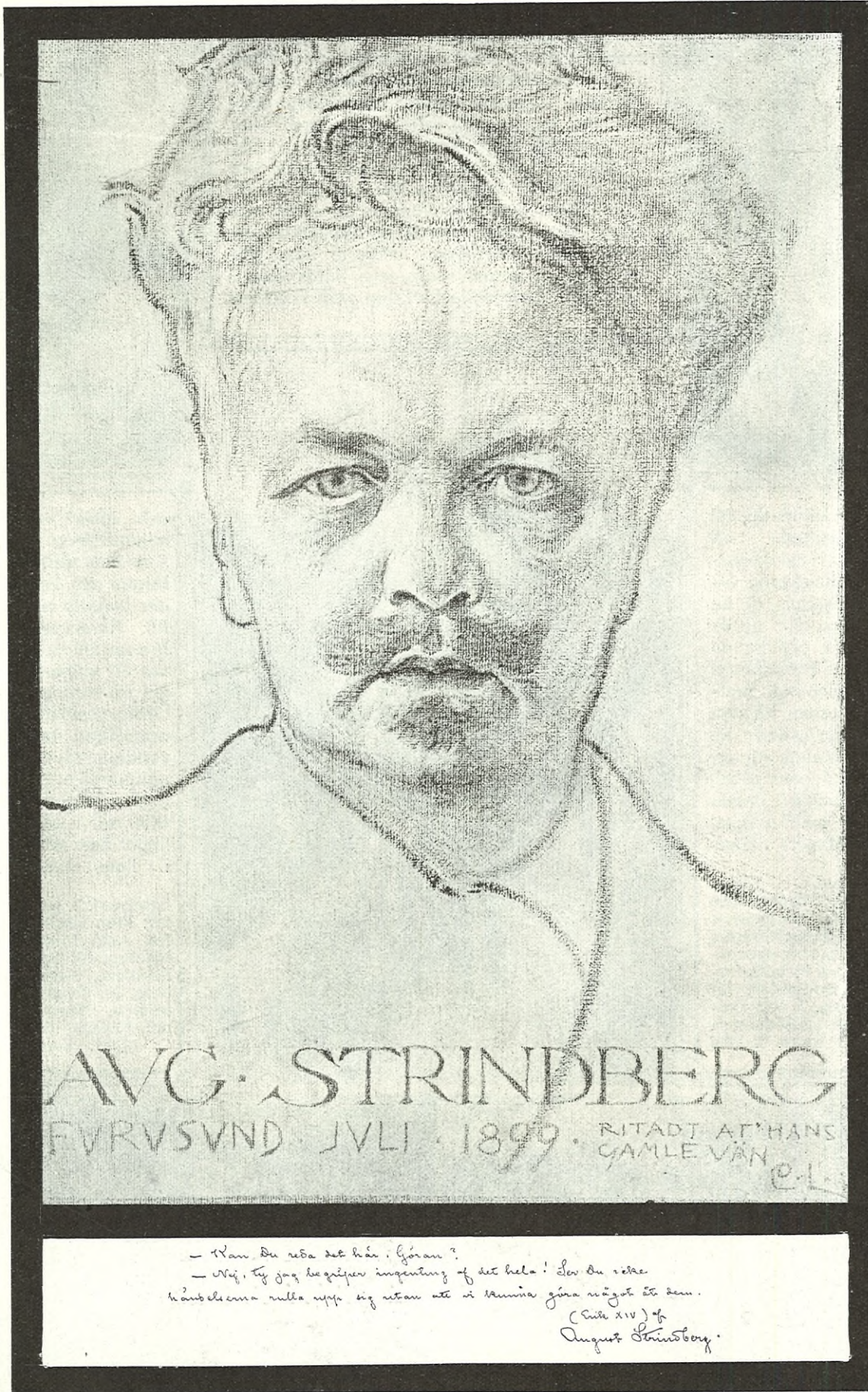
yttrade bl. a. att Wennerbergs svenska sinnelag alligenom ägde äkthetens prägel och att detta i förening med hans snille som diktare förklarade arten och makten i hans sång. Sedan läckelset fallit nedlades framför stoden åtskilliga kran-sar, däraf en å studentkårens vägnar af dess ordförande fil. kand. Bror Jonzon, som i ett kärnfullt anförande utbragte ett lefve för Gunnar Wennerbergs minne. Ståtyn, som är utförd i ljus brons, står mycket fördelaktigt midt i stigningen af Slotsbacken nedanför Carolina rediviva.

fessor Rudin.) 2. Studentkåren på väg till Slotsbacken. 3. Stoden efter affäckningen. 4. Prins Eugen talar före affäckningen. 5. Prof. Berggren talar. Alfr. Dahlgrens eftertr. foto.

AUGUST STRINDBERG.

VÄR SVENSKA samtids ryktbaraste man, den svenska vitterhetens produktivaste och förunderligaste snille har i dessa dagar gått bort. Det är i år fyrtio år sedan Mäster Olof diktades, och sen denna tid har August Strindberg outtröttlig skapat verk på verk. Hans allra tidigaste ungdomsarbete, det lilla dramatiska utkastet Fritänkaren, med hvilket han först vaknade till medvetande om sitt framtida kall, bär som motto orden ur bibeln: jag är icke kommen till att sända frid, utan svärdet. Hur ha icke dessa ord mer än ynglingen någonsin kunde ana gått i uppfyllelse på honom själf! Han har velat strid, och strid har det stått kring honom som kring ingen annan samtida svensk man. Alltid ljödo anhängarnas och motståndarnas rop höga kring hans namn: han har väckt högsta entusiasm och bittraste fiendskap. Och icke ens efter hans död skall det bli tyst kring honom; också öfver hans graf som öfver hans frändes i ett annat århundrade, Jean Jacques Rousseau, skola vännernas och fiendernas skaror dela sig och kämpa. Ty sådan är den stora ärans lott; den som vunnit äran får ingen ro och ingen hemlighet längre äga, han måste med eller mot sin vilja offra sig, vare sig på korset eller i triumfvagnen, dyrkad eller förhånad, blir han alltid vidt synlig, hans namn blir ett banner, som människornas händer alltid skola slita i, som alltid skall väcka deras lidelser, vare sig buret högt eller släpadt i smutsen. Det intryck Strindbergs död väcker är en känsla af tomhet, af undran blott att denna väldiga kraft ibland oss nu ej längre finnes, att icke en rad mer skall läggas till hans verk, att också den stämma för alltid tystnat, som ta-

Efter Carl Larssons teckning i färg på Nationalmuseum. Den för diktaren så karakteristiska autografen är af honom själf nedskrifven på den reproduktion af porträttet, som äges af redaktör Johan Nordling.

lade vårt språk som ingen, att de svenska ordens största härförare, som sist och ypperst visat för oss och för världen hur det svenska stålet biter, nu är borta från sitt land. Men eljes är ingenting förändradt, hans personlighet och hans verk lefva starkt ibland oss som förr, hvar och en kan förvissa sig därom.

Det är nästan exempellöst att en diktare under en bana så lång som Strindbergs alljämt förmår hålla intresset samladt kring sin person och sitt verk som han. De

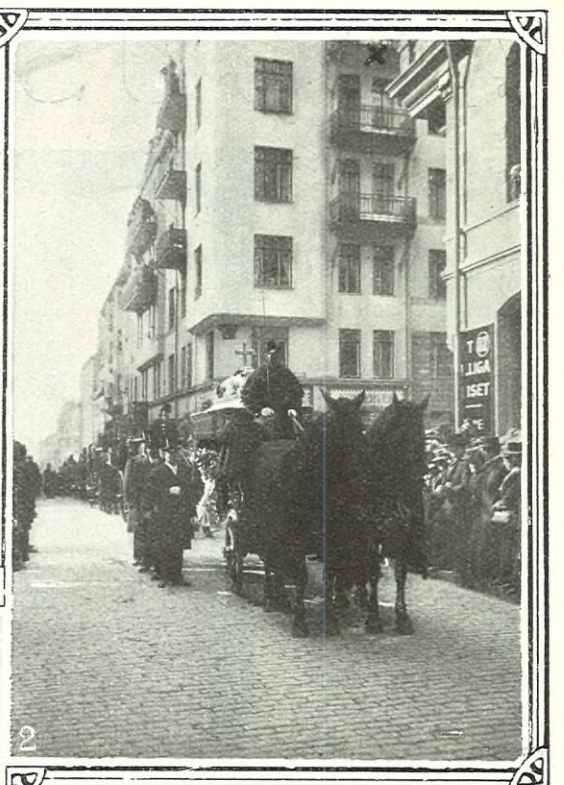
flesta skapande människor ha ett visst begränsadt mått af nya värden att sätta in i lifvet. Förr eller senare kommer också för nästan alla diktare den tid, då de känna sig ha uttömt sin begåfnings resurser, då de inga nya erfarenheter göra, då själfva minnet icke längre säger dem någonting, då lifvet rör sig inom det välbekantans cirkel: den skapande lusten upphör. De tystna eller de upprepa sig. Men Strindberg tröttnade aldrig. Han var idel lif och han var alltid ny. Icke så som skulle icke också han varit bunden af den begränsning, som är den jordiska personlighetens lott. I själfva problemen, med hvilka han som Jakob brottades, kan man stundom se denna hans begränsning: det låg utom hans personlighets sfär att kunna lösa dem. Men just i detta att han städse på nytt upptog kampen, förnyade han sig. Sina gamla problem gaf han ständigt nya och mera fängslande aspekter, trängde han allt djupare in i. Han visade, hur hvarje problem är outtömligt. I hans fåfänga och outtröttliga sträfvan efter harmoni, i hans titaniska kamp att vinna frågornas svar afslöjade sig för honom lifvets underfulla rikedom. Lifvets väsen själf blef för honom idel motsatser, mellan

ljus och mörker, hat och kärlek, lidande och längtan. Hans öga var för skarpt, hans samvete för ömtåligt för att han någonsin skulle tillåta sig att blunda för tingens ena sida. Det ligger så mycken feghet, så mycken bekvämhet gömd i lefnadsregeln som också rekommenderas diktarna, att bara se det goda i lifvet. Strindberg såg också det onda med en smärtsam passionerad intensitet, med en skräckfylld klarsynthet. Själfva hans innersta problem blef det ondas problem. Kanske man däri vågar se

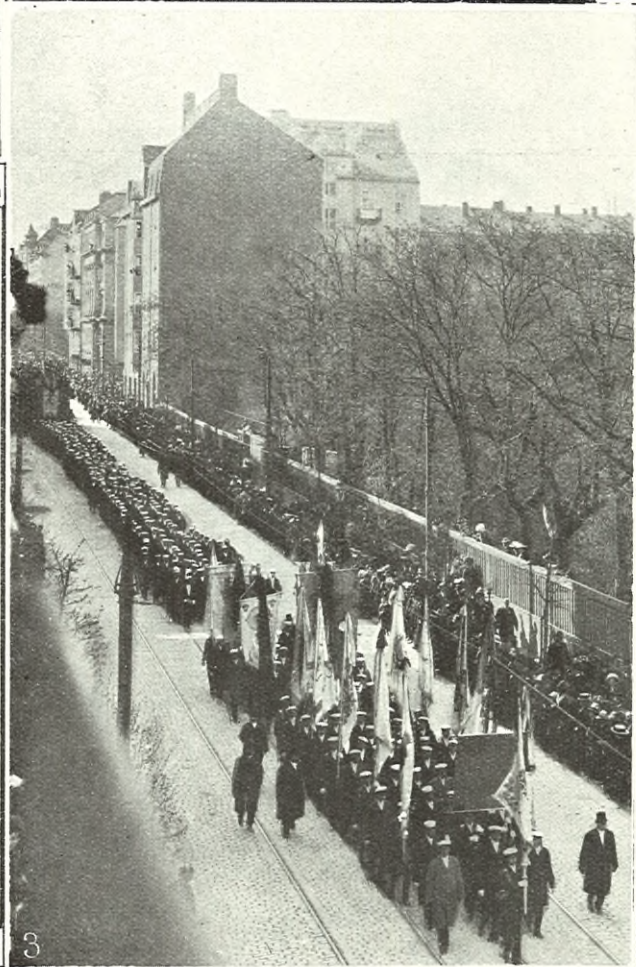

eget lidande hade lärt honom förstå allt annat. "Livets strider ta aldrig slut!" är den betydelsefulla, kända och vemodiga slutrepliken i Erik XIV. Och af den grunden tog heller aldrig diktargåfvan slut hos August Strindberg.

Strindbergs diktning är inte blott till kvantiteten den mest omfattande, men också i sin art den mest mångskiftande i svensk litteratur. Han har pröfvat alla diktens former, han trotsar alla litterära slagord. Han är den enda stora verklighetsdiktaren i vår litteratur. Ingen har haft så fina sinnen som han, ingen har ägt ett så rikt vetande om de yttre ting, ingen har varit en så exakt och skarp observatör som Röda Rummets och Hemsöbornas författare. Han är som alla veta den moderna realismens banbrytare i vårt land. Men detta blef han utan program

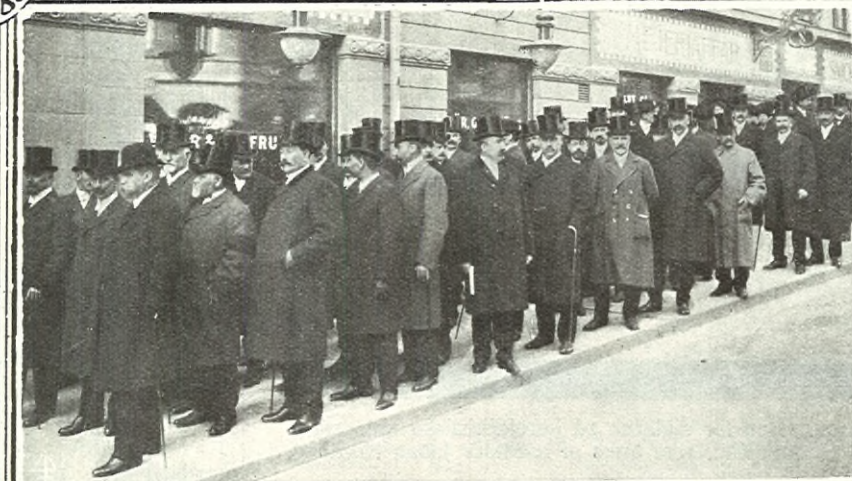
hemligheten i att han aldrig tröttnade, att hans inspiration aldrig slocknade. All stor mänsklig känsla födes ur en disharmoni, ur en kamp. När människorna åldras, så harmonieras de merendels, de ha löst sitt eget lufs disharmonier, eller ha de fallit bort omärkligt från dem, och för de andras sakna de öga. Men Strindbergs egen rika själ var fylld af kämpande motsatser, som alltid eggade honom till nya lösningar. Och också om de hvilade, så visade världen omkring ständigt en ny fiendlig sida mot diktaren och hans ideal, och hans seende öga upptäckte i denna värld oberoende af honom själf alljämt nya lidanden och disharmonier. Hans

och afsikt, och det var icke den franska naturalismen representerad af Zola, men som han själf betonat romantikern Victor Hugos och Dickens' samhällsromaner under hvilkas inflytande Röda Rummet kom till. Realismen var mindre en metod hos honom än en sida i hans begåfning. Den var ett vittnesbörd om hans kunskaphunger på verkligheten och den blef en konstnärlig princip hos honom i den mån hans opposition mot efterromantikens fadda verklighetsförfalskning, hans sanningssträfvanden och hans sociala intressen drefvo honom därtill. Men han föll icke offer för realismens svagheter: den verklighet han skildrar är utvald af, upptagen i hans konstnärliga inbillning. Han

Bilder från Strindbergs jordafärd. 1. Kistan uppställd i diktarens hem. 2. Processionen lämnar sorgehuset. X utmärker Strindbergs balkong. 3. Processionen (studentkåren) passerar Norrtullsgatan. Grupper ur processionen: 4. Riksdagen, 5. "Sveriges författarförning" (1. Sigurd Böldker, representant för Norges författare. 2. Tor Hedberg. 3. Nils Erdmann. 4. Georg Nordensvan. 5. Sven Söderman. 6. Marika Stjernstedt. 7. Elin Wägner. 8. John

Landquist. 9. Johan Nordling.) Dramatiska artister: Från vänster till höger: hrr Envall, Högel, fru Astri Torsell, hrr Anders de Wahl, Gösta Hillberg, frk Schildknecht, hrr Kåge, Svennberg, Klintberg, Kastegren, Brander, fru Seelig-Sandberg, hrr Bystrom, Eklund, Albert Ranft, Wettergren, Hammarén, fröknarna Alexandersson och Falkner, fru Manda Björling-Falk och hrr Falk. Foto för Idun af A. Blomberg.

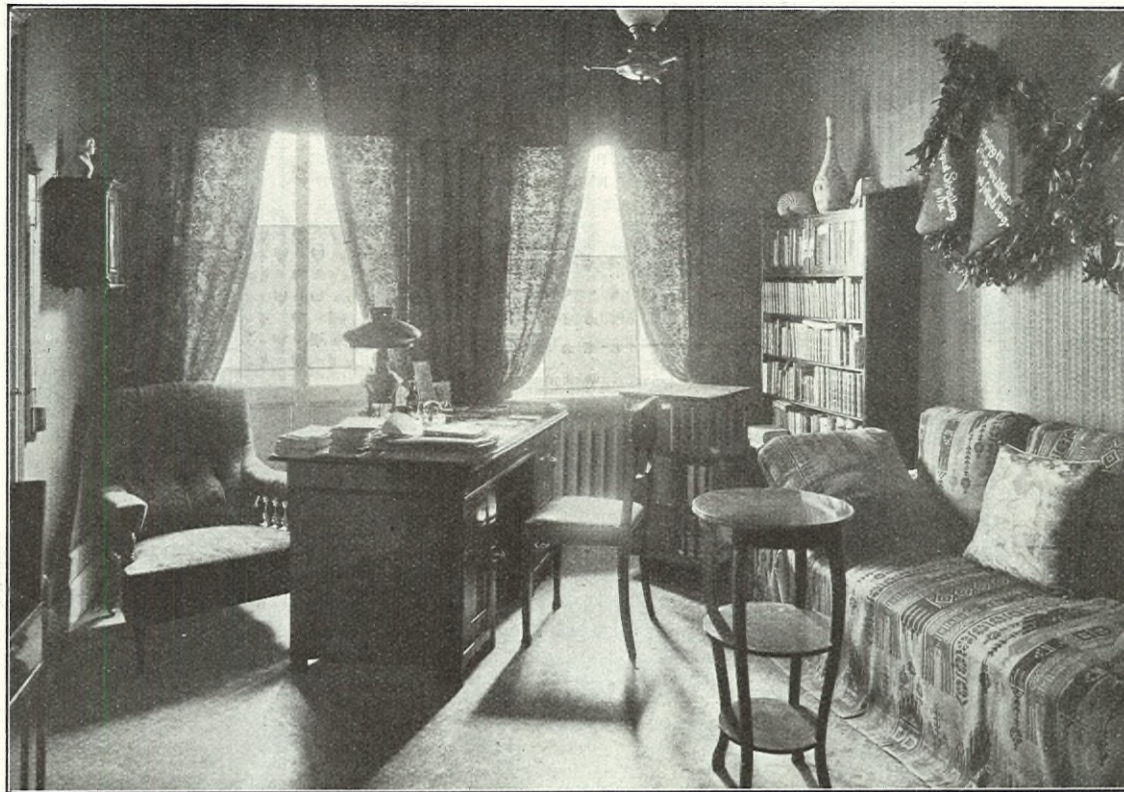

7. Kistan bäres till grafven af medlemmar af arbetarkommunen. 8. Grupp af deltagare vid jordfästningsakten. Längst till vänster regeringsmedlemmarne greve Ehrensvärd, frih. Adelsvärd, civilministern Schotte och prins Eugen. Därefter studenter med blomstergården. 9. Professor Nathan Söderblom förrättar jordfästningen. 10. Under jordfästningen (1. Skaldens dotter Anne-Marie Bosse-Strindberg. 2. Fru Greta von Philp, född Strindberg. 3. D:r von Philp. 4. Skaldens son hr Hans Strindberg. 5. Fru Karin Smirnow, född Strindberg. 6. Lektor Smirnow. 7. Professor Söderblom.) I bakgrunden åskådarskarorna och fanborgen. Foto för Idun af A. Blomberg.

10 / 2 3 4 5 6 7

är helt och hållet en inbillningskonstnär. Och det är icke säkert att icke realismens principer i sin tid kunnat besvara honom som diktare. Han anmärkte en gång för icke länge sedan vid ett samtal, hur svårt han haft att förmå sig att skriva ett drama med modern ämne, påpekande hur han först så sent som med Fadern gjort ett försök däri: han älskade i drama fest och glans och hade därför funnit sig bättre hemma i det historiska skådespelet. Det är i själva verket ganska få af Strindbergs verk, som kunna betraktas

DEN TOMMA PLATSEN. AUGUST STRINDBERGS ARBETSNUM, FOTOGRAFERADT EFTER DIKTARENS DÖD.

som fulla uttryck för realismens intentioner. Det är t. ex. Giftas-novellerna och hans härliga skärgårdsnovellistik, där verklighetsskildringen snarast var honom en vederkvickelse och en hvila från djupare och tyngre diktarvärf. Men betraktar man närmare hans mest betydande moderna dramer, så visar sig realismen vara blott en mask. Vid första påseendet äro visserligen Rytmästaren och Laura i Fadern människor af helt vanliga proportioner och deras äktenskapliga leda är ingen vare sig sällsynt eller utsökt art i känslornas flora, men snart växa de för inbillningen, de bli till stora symboler för kärlekens eviga tvekamp. Som realistiskt kan stycket synas sjukt och orimligt, men som symboliskt blir det mäktigt och skakande. Detsamma gäller t. ex. Fordringsägare och i ännu högre grad det väldiga drama Dödsdansen. Tragedien om de två olyckliga inneslängda i lifslång fångenskap i fästningstornet på sin ö, det är ett sagospel om kärlekens sorg, om lidelsernas förtviflan, och därunder klingar som en sakt melodi diktarens djupa medkänsla med människorna. Det är de metafysiska lifsmakternas inbördes kamp som drifver två oskyldiga och tillfälliga små människor att mot sin vilja sära och plåga hvarandra. Mer och mer blir Strindbergs dikning mindre en dikning om enskilda människor än om ondskan och godheten själf, i tillvarons djup, om lifvets tyngd och om nåden, om själens heta afgrunder och längtans blåa himmel. Däraf dess mäktiga, beklämmande och betagande stämningsrikedom. Bakom viljans kraft och ansvarigheten, som han eljes icke varit böjd att underskatta, söker han sig ännu längre in i tillvarons hemliga väsen. Bakgrunden för hans dikning blir religiös.

I nästan alla poesiers former har Strindberg efterlämnat originala verk. För vårt drama har han skapat en hel repertoar. Han har inte som en ljum idylliker, men som en hård och stark själ ledt in verklighetens värld i all dess friskhet och kraft, med dess tragiska passioner i den svenska dikten. Han har fört oss tillbaka in i den svenska historien. Han har diktat oss bort till drömmens fjärran sagoriken, ljufva och skräckfyllda liknelser för lifvet på vår jord. Han har uppenbarat för oss samvetets hemliga domstol, där våra handlingar dömas, där det fälles eller be nådas, och han har frängt in i de sista frågornas mystiska skuggvärld.

Så är han nu borta, denna underbara man, som står

så ensam i den svenska diktens historia, och som intar en så stor plats däri. Han var som alltid verksam in i det sista. Hans ansikte syntes alljämt vändt mot lifvet, men hans blick var riktad därutöfver. Han var mätt på år och strider. Han såg med ro, kanhända med längtan mot "dagens slut". Ovillkorligt erinrar man sig de gripande raderna i hans sista diktsamling:

På spånor du sist skall sträckas
och sofva i furudoft
af kådiga bräder och väckas,
när hyddan har blifvit stoff.

Nu har han somnat i den sista sömnen, men de gestalter han frambesvurit ur lifvet äro kvar och skola alljämt föra hans själs talan i maktfullt språk. I den svenska litteraturens häfder har han outplånligt inristat sitt namn. För kommande slakten skall hans bild resa sig högt som ett minne och en symbol från vår oroliga och brytningsrika tid och hans verk stå som ett af dess största monument i dikten.

JOHN LANDQUIST.

MINA BOKLUND.
August Strindbergs hushållerska,
som troget vårdat diktaren
till det sista.

Länge ha tankarna gått till det lysta diktarhemmet däruppe på Drottninggafans krön; för alla de många, som visste att August Strindberg låg där och kämpade med döden, syntes tiden lång och smärtfylld. Han hade länge lefvat så instängd här i den lilla trånga krets han valt, att man tycker hans rum mer än andra böra bära intryck af hans minne. Men utifrån gingo tankarna till honom, det är icke längre sedan än 1 maj, då Stockholms arbetare samlades under sina fanor och sände honom en hälsning, och den krans, som följde

den — det kan ses på vår bild — lät han hänga upp i sitt arbetsrum.

En sällsynt vacker försommarmorgon var det, då den store diktarens stoff fördes till den slulliga hvilan — hade hans lif varit orosfyllt, skiftande, så lystes nu den sista vandringen af den ljusaste frid, och hade hans verk varit omstridt, så enades nu dock tusen och åter tusen om att hylla hans minne.

Redan ett par timmar före den utsatta tiden, klockan 8 på söndagsmorgonen, vandrade stora människoskaror ut till kyrkogården. Utanför sorghuset väntade likvagnen med hästar under svarta täcken, och när den af liljor och lager smyckade kistan burits ned och de närmast sörjande tagit plats i vagnarna, satte sig det ofantliga tåget långsamt i gång. Här voro många kända namn inom teater- och författarvärlden, från konstnär- och publicistkretsar, och efter endast en kort stund stötte studenternas skara till tåget med en ståtlig fanborg af standar i hvitt och guld, behängda med sorgflor. Och nu kom också blomsterhyllningen: en hel rad öppna vagnar fyllda med kransar ryckte in i processionen.

Ett stycke längre fram mötte den imponantaste hyllningen. På Odenplan väntade nämligen arbetarna i fäta skaror under ett sextiotal röda fanor och standar. Och rundt omkring längs alla gator tätt packade människomassor. Sedan August Blanche begrofs, sägs det, har aldrig en likbegängelse i Stockholm samlat så mycket folk. Än mer studerande ungdom än den första hopen stötte till, här kommo Uppsala och Lunds studentkårer, Stockholms högskola, studerande vid flera olika institut och högskolor.

En sällsynt vacker plats långt borta på den vidsträckta Nya kyrkogården hade blifvit vald till Strindbergs graf. Mängden af fanor på en närgränsande kulle lyste bjärt mot mörka granar och nvt-slagna björkar. Och rundtom ett haf af människor, alla, tycktes det, fyllda af stundens höglidliga stämning.

Efter den i all sin enkelhet gripande jordfästningsakten, som förrättades af professor Nathan Söderblom, följde den sista hälsningen: blomstergårdens nedläggande från diktarens närmaste, från konungen, från institutioner och föreningar. Och under allt detta ringde Solnas klockor in sabbaten och de nylöfvade träden susade vårmelodier kring kullen, där vårbrytningens skald fått ro.

Hvita

En storartad kvinnlig
social verksamhet
rundt hela landet

DE TVÅ KVINNOR, HVILKA BE-
kläda de mest bemärkta plat-
serna inom Hvita Bandets Cen-
tralstyrelse, fira båda just i år
betydelsefulla födelsedagar.
Båda ha under en följd af år nitiskt arbetat i
detta kvinnoförbund, som spinner sin sam-
manslutning kring hela jorden och som satt
nykterheten som den främsta punkten på
sitt program. Ordföranden doktorinnan
Emma Wrellind fyller den 28 maj sextio år,
och sekreteraren, fröken Emilie Rathou
firade den 8 sin femtioårsdag. Bådas
verksamhet i föreningen och dennas ut-
vidgning, icke endast på flera platser i
vårt land, utan också på flera nya arbets-
områden, hänga nära hop med hvarandra
och kunde ge anledning till en långt ut-
förligare skildring än den, till hvilken vi
här måste inskränka oss.

Edvin

Bandet

Föreningens ordförande
och sekreterare hyllas på
sina 60- och 50-årsdagar

EMMA WRELLIND

EMILIE RATHOU.

Fru Emma Wrellind, som är dotter till kyrkoherden teologie doktorn C. J. Lenström och varit gift med läkaren dr Wrellind, blef redan som helt ung intresserad för nykterhetsrörelsen och de absolutistiska sträfvan-
dena, och att hon äfven tidigt insåg, att kvin-
norna i dessa hänseenden borde arbeta icke
endast som uppfostrarinnor i hemmet, utan
äfvén i vidare kretsar, kan förklaras däraf,
att hon vid denna tid var bosatt i Göte-
borg, där fröken Beatrice Dickson börjat
tala offentligt om kvinnans mission på
detta område. Främst, så anser dokto-
rinnan Wrellind, ligger en stor skyldighet
på de bättre lottade kvinnorna, som fått
upp ögonen för den nödvändiga reformen;
de borde då icke längre vara bundna af
gammal sed, som de äro, utan skänka tid
och krafter åt dess framgång.

Fru Wrellind, som är mor till åtta barn
— se vi icke här ett nytt exempel på, att

SOMMARHEMMET Å HILERSJÖ.

RESTAURANTEN I SJÖTTSKOGSPARKEN.

KAFÉET I VÄRTARESTAURANTEN.

DROTTNINGENS KAFFEVAGN.

MATSALEN I VÄRTARESTAURANTEN.

HAGAVALDS KÖKSSKOLA.

MJÖLKSTÄNDET I SKÖPDE.

KÖKSKURS FÖR ARBETERSKOR I HALMSTAD.

ARBETSSTUGAN I ÖRNSKÖLDVIK.

BARNHEMMET I SOLJEFTÅ.

ARBETSSTUGAN I ÖRNSKÖLDVIK.

en kvinna icke behöfver under hela sitt lif upptas af familjeomsorgerna? — har haft den glädjen att alltid hos sina närmaste finna förstående för sitt stora intresse. Men just som hemmets kvinna har hon velat tala till andra hemmets kvinnor.

Sedan tio år sköter fru Wretlind ordförandeskapet i Hvita bandets Centralstyrelse, där hon säger sig haft endast glädje af sitt arbete, af att ha lärt känna många varmt intresserade och verkande kvinnor landet rundt och af uppgiften att hålla tillsammans de olika elementen. Vid propagandan hade man städse sökt att på hvarje plats ta upp just det, som där lämpar sig bäst.

Intet är i fråga om arbete, yttrar fru Wretlind, så dyrbart och prägtigt som de tidiga morgontimmarna, utan dem skulle det ej ha gått. Det blir ju alltid för kvinnorna en konflikt mellan hemmet och de allmänna intressena — det blir ju för öfrigt alldeles det samma för mannen med hans yrke och offentliga värf — men ett par timmar före kl. 8, det är lösenordet.

Centralföreningen var bildad ett år innan fru Wretlind åtog sig ordförandeskapet. Denna viktiga post tillträdde hon 1902 just vid det tillfälle, då det stora nordiska nykterhetsmötet hölls i Stockholm.

*

Under 1880-talet, den tid, då studierna för sociala frågor egentligen började här i landet, var det man först hörde Emilie Rathous namn. Hon höll föredrag, och detta var den tiden något nytt för en kvinna. Än mer omtalad blef hon naturligt nog, när hon senare var den enda kvinna, som blef invald i den s. k. Folkrikssdagen.

Att vinnandet af allmän rösträtt, för hvilken sträfvan denna företeelse var ett uttryck, var nödvändig för en hel del samhällsreformers genomförande, insåg denna unga kvinna, som redan då börjat kämpa för den idé, åt hvilken hon allt sedan ägnat sitt lifsarbete i nykterheten. Tvenne kvinnor hade visserligen redan före henne uppträdt i denna sak: Beatrice Dickson i Göteborg och Nanny Svedberg i Medelpad, men båda hade hållit sig endast till sina hemorter; sedan Emilie Rathou 1884 ingått i Godtemplarorden började hon att hålla nykterhetsföredrag landet rundt.

Att tala offentligt i landsbygden var denna tid ingen lätt sak. Mötena blefvo stundom förbjudna; en gång i Hälsingland måste fröken Rathou i februari månad tala från en slåde kullstjälpt ute i snön.

År 1900 bildade Emilie Rathou Hvita Bandets Östermalmsförening, hvars ordförande hon varit sedan dess. Året därpå organiserade hon Hvita Bandets Centralstyrelse, där hon sedan blef sekreterare, och ifrigt organiserande alltifrån Malmö till Kiruna har hon alljämt arbetat vidare.

Ett offentligt erkännande af sin erfarenhet på området fick Emilie Rathou mottaga, då hon i november förra året invaldes — såsom ensam kvinna — i den kungl. nykterhetskommittén. Då hon nyligen firade sin femtioårsdag mottog hon en mängd lyckönskningar och blommor, och vår bild visar henne just i sitt hem den dagen.

*

”Jag lofvar härmed att med Guds hjälp afstå från alla berusande drycker som njutningsmedel samt att efter bästa förmåga verka för nykterhet och sedlighet.” Så lyder det löfte hvarje nyinträdande medlem i Hvita Bandet har att aflägga, och i detta angifves i få ord hvad Hvita Bandet främst vill och

åsyftar: att väcka kvinnorna till insikt om absolutismens betydelse och behofvet af sedliga reformer inom hem och samhälle.

Men i praktiken står snart sagdt intet af tidens ideella sträfanden främmande för föreningens intresse, och hur skulle det kunna vara annorlunda inom en sammanslutning af varmhjärtade kvinnor, hvilka förenats af gemensam längtan att bringa mera af lycka och sanning in i människornas samlif? Hvita Bandet har blifvit kalladt ”organiserad moderskärlek”. Det är moderskärleken, som — om också stundom slumrande — gömmes inom hvarje kvinno bröst, som föreningen vill tillvarataga, sätta i system och göra fruktbarande, ej endast för de tusen små hemmen, utan äfven för det stora gemensamma hemmet — samhället.

Hvita Bandets verksamhet är först och främst af upplysande art medels anordnande af föredrag, nykterhetskurser, möten för olika slags kategorier af människor och utlåning af vandringsbibliotek. Under år 1910 anordnades af föreningen på skilda platser ej mindre än 1,291 möten.

Jämsides med upplysningsarbetet löper det praktiskt förebyggande och uppfostrande arbetet. Många och skiftande äro de verksamhetsgrenar, som af Hvita Bandets lokalföreningar upptagits. I Stockholm finna vi Hvita Bandets nykterhetsrestauranger, Hvita Bandets upplagningshem för unga kvinnor, Hvita Bandets skolkökurser för fabriksarbeterskor och Hvita Bandets sommarhem för arbeterskor, och som ett sista uppslag i dess verksamhet i hufvudstaden bör omnämnas en kaffevagn, som af änkedrotningen ställts till föreningens disposition och som rullar från den ena arbetsplatsen till den andra för att med ölbuteljen konkurrera om arbetarnes ynnest.

I landsorten ha liknande och andra företag i mängd startats af Hvita Bandsföreningar. Förutom nykterhetsrestauranger och varmmjölksförsäljningar ha en mängd hem af olika slag upprättats, seminaristhem, skogsarbetarehem, barnhem, arbetsstugor m. m. Våra bilder torde illustrera föreningens mångsidiga verksamhet. Slutligen måste omnämnas att Hvita Bandet står i begrepp att upprätta ett väl behöfligt och efterlängtadt alkoholisthem för mindre bemedlade kvinnor, för hvilket ändamål insamling pågår.

Den gemensamma bärande idén i alla dessa företag är åstundan att göra människor lyckligare, friskare och godare. ”För Gud, för hem och fosterland” är Hvita Bandets vackra motto, och detta motto söker föreningen omsätta i handling.

Hvita Bandet räknar f. n. omkring 6,000 medlemmar, fördelade på 107 lokalföreningar. Ett allt för litet medlemstal i förhållande till kvinnoantalet i vårt land! Föreningens principer och sträfanden borde kunna samla en långt större procent kring dess hvita standar. Den ekonomiskt lyckligt lotföde kvinnan, som mången gång knappast vet huru fördrifva sin dag och i tomma förströelser söka döda tiden, skulle inom Hvita Bandet finna oanade intressen att fylla sitt lif med, och mången hårdt arbetande syster skulle där möta den vederkvickande omväxling i sitt enahanda, grå arbetslif som hon så väl behöfver. Äfven den, hvilkens tid eller andra förhållanden ej tillåta ett personligt deltagande i föreningens arbete, borde ändock kunna stödja dess sträfanden genom att bära det hvita märket och erlagga den anspråkslösa årsavgiften, som betyder rätt litet för den enskilda, men i samladt belopp sätter föreningen i stånd att fortsätta och utvidga sin verksamhet. Upprepade

kraf ställas på Hvita Bandet och dess ingripande i det ena eller andra missförhållandet, men föreningen står ofta rådlös af brist på kapital och tillräckliga personliga krafter.

Kvinnor, vidhjärtade, upplysta kvinnor, villiga att offra litet af sin tid och sina krafter i det godas tjänst, se där hvad Hvita Bandet behöfver!

Spalten om böckerna.

JOHANNES HEUMAN INLEDER sitt skådespel om Charlotte Corday och den unga hänförelsen med en dikt, ur hvilken jag hämtar följande rader:

Stig fram du mö af Normandie,
och lär mig själf, min tid
att vida större poesi
än granna ord och sjuklig känslöbikt
det är den tysta strid,
där känslan viker för en högre plikt.

Charlotte Cordays historia är en af de sällsynta, där de med trohet och utan någon utsmyckning återgifna dokumenten och aktstyckena frammana en skönare dikt än den romantiska omskrifningen. Under sådana förhållanden är det ett vådligt företag att dikta ett skådespel på vers, där Charlotte Corday är hjältinnan och en apokryfisk poet och lärd vagant hennes motspelare. Kanske skola vännerna af den exakta historien finna skådespelets Charlotte ett grand för flickvek och exalterad. I verkligheten utmärkte hon sig ju genom en till det yttre så godt som orubbad sinnesjämvikt. Kanske kan man tvifla på hennes känsla för en man lik poeten Lacouture, en variant af typen Cyrano de Bergerac, en ordets man, som visserligen inte skyr handlingen, men med något af gascognares sorglösa oförsynthet och nonchalans. Men skådespelet rör inte uteslutande Charlotte Corday, det gäller ”den unga hänförelsen” också i andra personer, och en lyckligare fransk typ därför kan väl inte diktas än just poeten Lacouture med hjärtat på tungan, njutande berusningen af känslans och intelligensens glöd. Charlotte Corday var ju, som nyligen blifvit anmärkt af en af hennes minnestecknare, i sin behärskning en romarinna, andlig dotter af Plutarck eller genom sina normandiska vikingaanor en senfödd sköldmö. Som hon står i skådespelets midt, en skär och liljehvit gestalt, lik en hänförelsens och offerhandlingens symbol, är hon ändå, den historiska olikheten till trots, mön från Normandie, hjältinnan och martyren, sådan en diktares fantasi frambesvurit henne för att svinga hennes bild som en fana i den gryende dagens strid mot den gamlas gråhet, handlingsskygghet och brist på idealitet. Johannes Heumans dikt i skådespelets gestalt med sin formklarhet, sitt ungdomligt starka och ändå manliga patos och sin längtan efter öfversinnlig och evig skönhet är ett vackert löfte, att ”den unga hänförelsens” frivilliga i vår tid inte skola sakna en värdig poetisk banérförare.

I sitt debutarbete Sjöfallsboken fann Bengt Berg redan det säregna området för sin diktning, man kunde säga det psyko-genetiska. Han skildrar människor och djur, sådana det dunkla lifsflödet stiger och danar sig i dem från tidernas gryning. När Bengt Berg skildrar djuren liknar det hägkomster, afavistiska drömmar, till hvilka evolutionsläran tycks lämna det vetenskapliga stödet. Hvem glömmar, som en gång har läst den, berättelsen i Sjöfallsboken om ungbjörnen, som miste sin mor, och hela hans lifsöde,

som slöt i sig hans stumma själs dunkla rörelser, och parallellhistorien om finggossen Pertula, som i så mycket liknade ungbjörnen. I den nya boken *Genezaret* talar Bengt Berg om människor, som förefalla oss så underligt främmande, att vi måste lyssna länge, innan vi känna igen dem. Utan ett djupt lyssnande skall ingen rätt läsa Bengt Bergs bok. I människobullet blir den något ofattligt och kanske likgiltigt. Klarast skall den förnimmas i ödemarksstillheten. Där har författaren själf lyssnat sig till den. Där nalas en människa lättast ursprungsdrömmarna. Jack London ger i en af sina böcker en fantastisk skildring af apan, som höll på att bli människa. Det Bengt Berg skildrar är allt det dunkla och osammansatta, stundom det låga hos oss själfva, men det är ändå människan, människan, som i ångest och begär sträcker sina armar högre än hon själf...

Med detta arbete har Bengt Berg mera än bekräftat det stora löfte han gaf i sin debutbok. Hans stil är i sin beundransvärda enkelhet fulländad konst. Gestalter och landskap framstå genom den med verklig hetens skärpa, och ändå hvilar öfver det hela drömmens betvingande stämning.

Hjalmar Bergman har från sin början som en halft misstänkt romantiker med den blåa blomman åtminstone i ett af knapphålen och ett underfundigt leende bara i ena mungipan utbildat sig till en nästan oroande humorist. Är han nu bara som sådan riktigt i ordning i sin förblifvande gestalt eller skymtar måhända ännu på afstånd löftet om ett nytt ansikte som framtidsperspektiv? I Hjalmar Bergmans senaste arbete är det emellertid humorn, som råder, om inte ordet och därmed begreppet är för germanskt för ett skämtlygne bemängdt med en så gallisk skepticism och därtill ägande ett så skönjbart tycke med mästarens på området, Anatole France. Frändskapen mellan de båda har redan anmärkts på ett tidigare stadium, då Hjalmar Bergmans musa föreföll att ännu kunna räddas för en lägre himmel än den i hvars förtunnade luft hon nu sväfvat. På det närvarande stadiet ser återgången problematisk ut. Den nya bokens filosofi förnekar liksom en af dess mångfaldiga personager alla sanningar utom sanningen om den absoluta förintelsen. Människorna i denna bok tala, röra sig och handla på ett på samma gång naturligt och bakvänt sätt. De säga och göra de tokroligaste saker såsom en människa gör det i drömmen. De handla till förfång eller glädje för sina medmänniskor utan att själfva vara onda eller goda. De äro alljämt endast roande, och de som af en eller annan drift göra sina medmänniskor tjänster äro lika värda att skratta åt som de andra, hvilka lika meningslöst stjåla, mörda eller begå det slags gouterade handlingar, som inte i nogräknadt sällskap kunna nämnas vid namn. Vid första betraktandet förefalla alla dessa människor påtagligt lefvande med sina miner, rörelser och hvardagsuttryck, men när vi undersöka saken närmare, märka vi, att de alla äro tomma invärtes och att de alls inte lefva med eget lif. Hvar och en har en tråd dragen genom tomrummet inom sig, och långt borta sitter en skämtare och drar i alla trådarna så att det ser ut som om figurerna lefde. Det är onekligen ett konstverk att åstadkomma allt detta, och åskådaren har roligt så länge det varar. Det är möjligt, att han efteråt erfar en känsla af beklämning, om det inte i stället blir en motsatt af glädje vid tanken på att det verkliga lifvet inte är arrangeradt af en skämtare.

Godheten själf heter Gustaf Ullmans sista novellbok. Titelnovellen hand-

lar om en ung flicka, som inte har ett s. k. "godt hjärta". Författaren visar det genom att berätta en del smådrag ur hennes lif. Läsaren, som inte från början har reda på mening, iveckar om den under berättelsens lopp. Vera är naturligtvis bristfull, men skulle det inte kunna tänkas, att det vore gry i henne också till en riktigt bra flicka, om de rätta inflytelserna gjorde sig gällande? Det finns säkert pojkar, som kittlat hästar som barn och ändå vid mogen ålder visat sig ha hjärtat på rätta stället. Men Vera är ohjälplig. Man undrar om inte ridspöet, som hennes fästman i ett förtvifladt ögonblick fick i handen, rent af med rätt användning kunde varit ett verksamt medel till väckande af flickans mera upphöjda egenskaper. Men fästmannen är en finkänslig natur. Han bryter förlofningen och lämnar Vera dränkande "i kyssar och tårar bilden af den man, hon sårat till hjärteroten". Berättelsen äger många förtjänster och har säkert en mission att fylla bland Veras andliga medsustrar, så talrika, att vi för släktets och löjnanternas lycka måste tillåtas tro på deras högre utvecklingsmöjligheter. Bokens öfriga mindre noveller ha i allmänhet sitt värde i uppfångandet och det konstnärligt riktiga återgifvandet af en situation, inte i synnerhet de stora ögonblickens, utan de skymda episodernas, hvilka betydelse det kräfvades diktarens stillsamma iakttagelse och eftertanke för att uppskatta. Sålunda har Gustaf Ullman dragit en del allvarliga slutsatser, som han meddelar på sitt eget försynta och grannliga sätt, så att läsaren slipper märka, om han inte vill, att han undervisas i moral och goda seder.

Det skymtar något af en ny författareindividualitet af intresse i boken *Träsket* af J. L. Stockenstrand. Ett föregående arbete af författaren har tyvärr undgått mig. Denna novellsamling innehåller stockholmskildringar från ett begränsadt område, gränderna kring Roslagsborg. Det är inte ondt om stockholmskildringar i denna litterära stad, från journalisternas snabbteckningar till de tjocka romanernas hufvudstadslyrik. Mycket af hvad man läst i den vägen förefaller en att sväfva i luften eller till motsats tomt och idelöst krypa alltför nära jorden, när man följer med denne författare rakt in på de små trånga gatorna mellan gamla ruckel och nya bostadskaserner, midt ibland människorna, som höra tillsammans med allt detta, och hvilka andliga fysiologi det hjälper till att dana. Författaren är en god realist på samma gång han höjer sin skildring öfver verklighetsannoterandet. Han rör sig i sin miljö med en slags djupsinnig sorglöshet, som griper det rätta taget om hans människor och kommer det att glimta fram ur deras inre något som förklarar och upphöjer dem också i svagheten eller förnedringen. Boken innehåller ett och annat, som inte håller det konstnärliga måttet och någon gång en obetydlighet. Men i sin ingifvelses lyckligaste stunder vinner författaren den afgjorda seger, som ligger i att förmå tvinga sin läsare in i en stämning, där den skildrade världen blir oemotsäglich och sann och där realitetens dagar och skuggor väl likas med det förklarande ljuset från diktens fyrbåk.

Frida Stéenoffs manliga pseudonym Harold Gote, som redan ofta i skådespelets form framfört författarinnans social- och sedereformatoriska sträfvan, har nyligen iklädt sig det moraliska och estetiska ansvaret för ett skådespel benämndt "Kärlekens rival", som under den gångna säsongen spelats i landsorten. Om läsaren söker före-

vändningen äfven till det nya verket i något privat eller samhälleligt ondt, som bör afslöjas och bestraffas, känner han sig emellertid ivecksam. Enskilda röster ha börjat varna för "könshatet". Frida Stéenhoff tycks i sitt nya skådespel förena sig med dem, men det exempel hon framställer har så föga sannolikhet, att varningen mister sin udd. Fru Helena Grip, en ung änka, har efter ett desillusionerande äktenskap kommit till den åsikten, att kärleken inte kan skänka den högsta och renaste lycka åt en "själfull" och förfinad kvinna. Hon ersätter den med en varm och svartsjuk vänskap till en ung flicka. Denna lofvar sin väninna af tacksamhet en evig och fullständig trohet och begår i sista akten ett själfmordsförsök för att lösa konflikten mellan sin plikt-känsla, som binder henne vid väninnan, och sin vaknande kärlek. Skådespelets manliga hufvudpersoner äro en notarie, som hopplöst suckar för änkefrun, och en affärsman, som älskar den unga flickan. Dialogen urartar oftast till diskussion i ett flertal ömtåliga ämnen. Frida Stéenhoff har i sitt skådespel berört ett problem, hvarmed vi möjligen snart nödgas räkna: den kvinnovänskap, som tangerar gränsen för det erotiska området eller öfverskrider den, men hennes inlägg går knappt till djupet af den allvarliga frågan. Det fordras för öfrigt en annan auktoritet än den litterära eller socialreformatoriska, nämligen psykiaternas, för att giltigt behandla olyckliga och ensamma kvinnors surrogat för kärleken. Unga åtråvärda änkor och bedårande adertonåringar äro i alla fall inte de offer, som kunna tänkas allvarligast utsatta för försökelsen från vänskapen som "kärlekens rival".

Artur Möller har försett sin novellsamling *Studentsynder* med ett företal där han bland andra upplysningar meddelar allmänheten, att man i detta land ganska snart erhåller en allvarlig lifsåskådning. Novellerna i boken härstamma från den tid, då författaren ännu inte var delaktig i förmånen af en sådan, och torde därför med fördel och ett visst nöje läsas af allvarligt folk med tryggad ställning och socialt anseende. Personer på ett lägre utvecklingsstadium och med en ungdomlig brist på karaktärsfasthet kunde däremot möjligen tänkas taga skada af den frivola tonen i skildringarna, som utmärka sig genom författarens kända talang och humor.

En litterär debut af mera än vanligt intresse är Brita von Horns drama från renässansens dagar *Lucrezia*. Skådespelet torde ej lämpa sig för scenen, då den dramatiska rörelsen är otillräcklig. Dess förtjänst ligger i ett färgrikt språk, hvars bilder utom yttre välljud och rytm ha innebördens poesi och betydelsefullhet, och i en stark och bärkraftig fantasi, som ledes af en brinnande vilja att pejla ämnets djup: de inre driffjädrarna till kärleken, hatet eller onskan, sådana de te sig hos dramats handlande personer. Med ett eller annat missgrepp, som någon gång tycks bero snarast på öfvermåttet af sjudande kraft hos den helt säkert unga författarinnan, någon gång på en ej fullt färdig teknik, höjer sig *Lucrezia* långt öfver dilettantismens och de litterära nybörjarnas genomsnittliga nivå.

Till sist endast en erinran. Under titeln *Fränder och främlingar* har Anders Osterling publicerat en knippa dikter, pietetsfulla och känsliga tolkningar ur främmande poeters verk, bland hvilka märkas Coleridge och Keats, Gautier, Baudelaire och Verlaine.

GERTRUD ALMQVIST.

Wettergren's
KAPPOR
&
KOSTYMER

OMSORGSFULASTE ARBETE
STIUELA MODELER
ERHÅLLAS I DE FLESTA
KAPPAFFÄRER I RIKET

OFVANSTÅENDE FABRIKAT

finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser
hos
A.-B. Nordiska Kompaniet, Stureplan.

**Hafre-
Gryn
och
Hafre-
Mjöl**

Gyllenhammar

Gif barn den bästa näring och de växa
upp till friska människor.

Gif vuxna den bästa näring och de
förbli friska till sena ålderdomen.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmø-
derskurs i Stockholm.

FORSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 26 MAJ—1 JUNI 1912.

SÖNDAG. (Pingstdagen.) Frukost: Smörgåsbord; stekt gädda med brynt potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te med gifflar. Middag: Vårsoppa; sjötunga à la florentine; stekta morkullor; marängsuisse.

MÅNDAG. (Annandag Pingst.) Frukost: Smörgåsbord; köttstufning i snäckor; mjölk; kaffe eller te med korintkaka. Middag: Nüsselkål; stekt kalfricandeau; rabarberkompott med vispad gräde och mandelformar.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckt skinka med stekta ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ugnstek torsk med pressad potatis; mannagrynskräm.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsröt med mjölk; spicken sill med färsk potatis; ägg; kaffe eller te. Middag: Kokt, brynt lambringa; nyponsoppa med vispad gräde.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hackis på får med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärtor med fläsk; ugnspannkaka med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord;

kokt färsk strömming med gräslöks-
sås och potatis; mjölk; kaffe eller
te. Middag: Biffstek med potatis;
blåbärssoppa med klimp.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord;
biff af kalfelever; mjölk; kaffe eller te.
Middag: Ärtpuré med stekta bröd-
tärningar; kokt fläskkorf med stufvade
turska bönor.

RECEPT:

Vårsoppa (f. 6 pers.). 1 liten
knippa färsk morötter, 1 liten palster-
nacka, 1/4 rotselleri, 1/2 purjolök, 1
litet blomkålshufvud, 3/4 lit. vatten,
1 tsk. salt, 1/2 tsk. socker, 1 dcl. fina
konserv. ärtor, 1 burk champinjoner (1/2
lit.), 1 1/2 hg. salta kräftstjårter, 2
msk. smör (40 gr.), 3 msk. mjöl (30
gr.), 1 1/4 lit. efterbuljong, 1 msk. fin-
hackad persilja, 50 gr. spenat, 3 ägg-
gular, salt, vitpeppar.

Beredning: Rötterna skrapas, sköl-
jas, torkas och skäras i fina tärningar.
Purjoloeken skäras i strimlor och blom-
kålen renas samt fördelas i klyftor.
Rötterna sättas på i kokande vatten,
tillsatt med salt och socker, och få
koka 5 min., hvarefter purjon och blom-
kålen läggs i och alltsammans får
koka mjukt. Grönsakerna tagas upp
med hälslef och läggs i soppskålen
tillika med ärtorna, som värmts i
vattenbad. Spadet kokas ihop, utan
lock, tills det blir omkr. 1/2 lit.
Champinjoner skäras i skivor och
fräses i smöret tillsammans med de
väl urvattnade kräftstjårterna, hvarefter

de klämmas upp ur smöret med en sked.
Smöret fräses därefter med mjölet 2
min., rotspadet och den kokande bul-
jongen spådas på, persiljan och den
sönderskurna spenaten läggs i och sop-
par får under röring koka 5 min.
Äggulorna slås upp och vispas i sop-
pan, som afsmakas med kryddorna och
hålles öfver grönsakerna, svampen och
kräftstjårterna i soppskålen. Serveras
mycket varm.

Sjötunga à la florentine (f.
6 pers.). 3 sjötungor på omkr. 5 hg.
st., 1 msk. salt (15 gr.).
Till kokning: 1 1/2 msk. smör, 4 1/2
dcl. fiskbuljong.

Spenat: 3 hg. spenat, 3 msk. smör.
Sås: 4 dcl. hollandaise.
Till garnering: 12 räktstjårter,
2—3 tryffel, persilja.

Beredning: Sjötungorna urtagas,
sköljas väl och torkas, fenorna klippas
bort. En djup skära skäres med en
spetsig knif längs efter ryggen på
båda sidor och filéerna skäras försikt-
igt från benet, så att de ej gå sönder.
De läggs med skinnisidan mot en
skärbräda och köttet skäres från skin-
net. Gälarna klippas bort och huf-
vudet, benet och det hvita skinnets
sköljas väl och härpå kokas buljongen.
Filéerna ingnidras med saltet och få
ligga på hvarandra 1 tim., hvarefter
de ånyo torkas med fiskhandduk och
kokas 5—8 min. i fiskbuljongen. De
läggs upp med halster och få rinna af
på duk. — Spenaten förvälles i lätt
saltadt vatten, får rinna af, vrides i
en duk, hackas groft, kokas i smöret
omkr. 20 min. och utbredres på botten
af ett aflängt silfverfat. Filéerna läg-
gas därpå, 4 dcl. hollandaise hålles
öfver, och anrättningen garneras med
räktstjårter, tryffeln, skuren i skivor,
och persilja. Serveras med små, kokta,
mjöliga potatis. Gösfiléer kunna till-
lagas på samma sätt.

Stekta morkullor (f. 6 pers.).
3—4 morkullor, 1 hg. späck i 3—4 skiv-
or, 2 tsk. salt (10 gr.), 5 msk. smör
(1 hg.).

Färsradt bröd: Kråset af fåg-
larna, 20 gr. späck, 1/2 msk. finhackad
persilja, 1 1/2 msk. smör (30 gr.),
1—2 äggulor, 1/2 msk. rödt vin, salt,
vitpeppar, 9 hveteskiivor, 2 msk. smör
(40 gr.) till brödet.

Beredning: Morkulla hör till det
dyraste vildt vi äga och anses som en
stor läckerhet. Fåglarna böra hänga
3—4 dagar och plockas samma dag de
skola anrättas. De svedas, hufvud och
hals få sitta kvar, men skinnets på
hufvudet afdrages och ögonen uttagas.
Fåglarna urtagas nätt, kråset tillvarat-
ages och användes till färs. Klorna af-
klippas, fötterna skällas i hett vatten
och skinnets afdrages med en duk.
Fåglarna sköljas hastigt, torkas väl in-
och utvändigt och uppsättas på så
sätt, att lären pressas tätt intill krop-
pen, hufvudet böjes bakåt, hvarefter
näbben stickes genom läret och krop-
pen och ut genom det andra läret.
Brödet beläggas med tunna späckskiv-
or, som fastbindas med fint segelgarn.
Fåglarna stekas därefter i smöret som
kyckling och fordra samma steknings-
tid. De serveras med sås, eller ock
med god köttsky, som kokas ihop i
den gryta fåglarna stekts. Kråset ren-
göres väl, sköljes, inklappas i en duk,
hackas fint tillsammans med späcket,
stötes i stenmortel och passeras. Färs-
en blandas med persiljan, fräses has-
tigt i smöret och får kallna, hvarefter
äggulan, vinet och kryddorna tillsätts.
Brödskiivorna formas vackert aflånga,
stekas i smöret, beläggas med färsen,
läggs på plåt och insätts i het ugn,
så att färsen hastigt gräddas.
Morkullorna klyfvas längs efter, upp-
läggs på krutong med hufvudena utåt;
i ögonhålorna sättas pepparkorn. Gar-
neras med brynt potatis, grönsalad och
vinbärgsgelé.

Marängsuisse (f. 6—8 pers.).
Maränger: 165 gr. florsocker, 8
stora äggvitor.

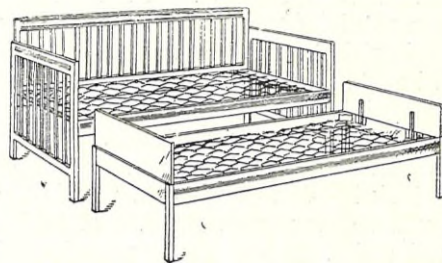
Till fyllning och garne-
ring: 8 dcl. extra tjock gräde, 1
msk. socker (15 gr.), 1 msk. vaniljoc-
ker, karmis.

Beredning: Sockret siktas genom
fin sikt. Äggvitorna vispas till hårdt
skum, och sockret blandas i försiktigt,
med gaffel, i äggviteskummet. Massan
utbredres på väl rengjord och smord
plåt i form af runda bottnar, som böra
vara likformiga, om marängsuisen skall
göras cylindrisk, men större och mindre
om suisen önskas pyramidformig.
I kanten på hvarje botten spritsas
en krans af små maränger, tätt intill
hvarandra. Marängerna öfersiktas med
litet socker och gräddas i svag ugn-
värme, tills de äro nästan torra och
släppa plåten, eller omkr. 1 tim. —
Grädden vispas med sockret till hårdt
skum, hvarefter vaniljsockret tillsättes.
— Då marängkakorna äro kalla läggs
de på hvarandra med gräde emellan
hvarje. Suisen beklädes utvändigt
med gräddskum, som strykes slätt med
en sked. Resten af grädden delas i
två delar; den ena delen färgas skär
med litet upplöst karmis. Den hvita
och skära grädden spritsas genom kru-
sig garneringsträtt i vackra girlander
öfver suisen, som därefter försiktigt
flyttas på flat glasskål med tårpapper.
Marängsuisse bör ej garneras förrän 1/2
tim. innan den skall serveras. Maräng-
suisse kan garneras med enbart hvit
gräde och syltade frukter, om så
önskas.

Korintkaka. 212 gr. smör, 5 ägg,
1 äggula, 212 gr. florsocker, 212 gr. kor-
rinter, 1 msk. finskuren succat eller 1
tsk. finrifvet citronskal, 250 gr. hvet-
mjöl, 1 tsk. bakpulver.

Solidarträsoffan,

utdragen till två bäddar.

Pris:

Med kättingsbotten:

Gulbetsad Kr. 55:—
Hvitlackerad " 60:—
Den ena madrassen lägges i soffsitsen, den an-
dra i sängen inunder.

A.-B. Nordiska Kompaniet,
Greffuregatan 24 A.

Det förlösande ordet i
villervallen af olika namn på mun-
vatten är obefingadt "Azymol"
med vätesuperoxid. Framstående
kända läkare intyga de utmärkta
egenskaperna hos F. Paulis "Azy-
mol".

Världsberömda.
SINGER C:O
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filiabler
på alla större platser.

Öfverallt,
där man vill erbjuda
sina kunder bästa varan,
finnes

Van Houtens Cacao
att tillgå.

HUFVUDEPOTER:
EMIL FREDRIKSON, STOCKHOLM, RIKSTEL. 1169, ALLM. TEL. 5218.
AXEL BERGMARK & Co., GÖTEBORG, RIKSTEL. 1540.

**BÄST
ÄR**

**EKSTROMS
JÄSTMJÖL**
ÖREBRO KEM-TEKN.-FABRIK

**Fyrtornets
RADHE**

Ansjovis i Ostronsås
Erkändt bästa inläggning.
För finsmakare!

**A.C. SVENSSONS
KNÄCKEBRÖDSBAGERI
GÖTEBORG SVRIGE**
Etabl. 1866.

**Äkta Göteborgs-
Knäckebröd.**
Hygienkontrollant:
Dir. G. Hjort
af Ornäs.
Tel.: 11 & 929.

**Sockerkakor bakade i
hemmen**

Äro ju de bästa, men
de kunna lätt miss-
lyckas. Detta händer
emellertid aldrig om
man tar till hjälp
**Lagermans
Bakpulver
Tomten**
hvarigenom de med
liten öfning bli lätta,
delikata och porösa.

RESSÄLLSKAP. Bildad, resvan, språk-
kunnig dam önskar ressällskap till Ita-
lien ell. Dalmatien under juni—juli.
Svar till »Resa 1912», Iduns exp. f.
v. b.

Prenumerera på Idun!

**Bäcksin's
Amerikanska
Jästpulver.**
Drygt — Billigt
— Verkningsfullt.
Hvarje morgon nybakadt
hvetbröd lika fort som kaffet
kokar. (Se härom i hvarje
burk innesluten bruksanvis-
ning.) Säljes öfverallt.
• OSCAR BÄCKSIN, GÖTEBORG •

**DET NUMERA
FÖRNÄMSTA
HVETEMJÖLET
ÄR**

KRISTIN PATENT

**Köp Schweizer
Foulard-
Siden**

Begär prof på våra nyheter för våren och som-
maren till klädningar och blusar: Foulards, Voile,
Crêpe de Chine, Rayés, Eolienne, Mousseline 120
cm. bredt, från 95 öre metern, i svart, hvitt, enfärgadt och
kulört, äfvensom broderade blusar och klädningar i
batist, ylle, lärft och siden.

Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger direkt till
privatpersoner porto- och tullfritt till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern S 4 (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

IFYLLNINGSGÅTA.

1	x	22	20	1	4	3
2	7	x	20	19	1	16
3	17	22	x	21	1	5
4	3	12	4	x	4	3
5	17	19	4	10	x	3
6	18	15	18	18	4	x
7	3	4	8	13	x	20
8	19	5	3	x	4	20
9	5	21	x	17	19	5
10	18	x	4	2	4	16
11	x	23	9	21	1	2
12	16	x	10	17	19	5
13	7	23	x	10	4	16

- 1) Turkisk besittning i Asien, 2) mansnamn, 3) kvinnonamn, 4) flod i Ryssland, 5) mansnamn, 6) träslag, 7) flod i Tyskland, 8) stad i Marocko, 9) järn- och sågverk vid Dalälven, 10) flod i Tyskland, 11) mansnamn, 12) järnbruk i Uppland, 13) husdjur i Indien.

De med x utmärkta rutorna bilda namn på en svensk författarinna.
Pour passer le temps.

RÄKNEGÅTA.

En snobb reste till ett badställe och medtog ett par randiga och ett par rutiga benkläder. En siden-, en ylle- och en bomullsväst; en svart, en vit, en blå och en brun rock; (inalles 2 par benkläder, 3 st. västar och 4 st. rockar). Emedan det var hans afsikt att hvarje dag uppträda i en förändrad kostym, bestämde han sig för att icke lämna badstället, förrän han varit iförd sina medtagna kläder i alla möjliga sammansättningar. Hur många dagar behöfde han vara där, för att kunna utföra sin föresats?
Anna H—m.

Behagligaste och effektivaste afföringsmedel är Vasens (f. d. Nordstjernans) Laxermarmelad för stora och barn. Pris 1 kr. pr ask. Finnes på alla apotek.

God morgon! Har Ni tvättat Eder med F. Paulis Ovicula (ägg) tvål. Nutidens förnämsta toilett-tvål är F. Paulis Ovicula (ägg) tvål.

Färgband för alla skrifmaskiner, gummistämplor, nummerstämplor, blyertspennor, brefpapper, häftmaskiner, pennformerare, kontorsböcker, kopierpressar erhållas alltid bäst från A.-B. Affärssystemens Kontorsutställn., Stockholm.

VIKING-KRÄMEN

ger högsta glans med minsta arbete. Den smetar och klibbar ej som andra putsmedel och efterlämnar ingen tjock, hårdnande, läderförstörande beläggning, utan utbreder sig ytterst tunnt, hvarigenom lädrets struktur och smidighet bevaras. Vikingkrämens fullt vetenskapliga, för lädrets konservering och vård afpassade sammansättning förhöjer väsentligt skoönens hållbarhet.

Dålig, felaktigt sammansatt skokräm är sämre än ingen, ty den förstör lädret. Begär uttryckligen VIKING och tag ingen annan.

Fabrikant:

Industri-Aktiebolaget Viking, Örebro.

Tillverkningskapacitet: 25,000 burkar pr dag.

Varning!

Vid inköp torde noga efterses vårt lagl. skyddade märke "VIKING" å burkarne. Det har nämligen kommit till vår kännedom att vissa firmor söka afsätta annan kvalitet, genom att utgifva den som vårt fabrikat.

Insänd genast denna kupong jämte ett 10-öres frim. till porto så erhålles gratis vår bok "Fotbeklädnadens vård".
Idun.

Sejon Dantar och Strumpor.

PRIMA KVALITÉ! BÄSTA UTFÖRANDE!

HVARJE PAR STÄMPLADT MED OFVANSTÄENDE VARUMÄRKE

FINNAS I ALLA VÄLSORTERADE SYBEHÖRS - MANUFAKTUR- & KORTVARUAFFÄRER.

Till formen: 1 msk. smör (20 gr.), 3 msk. stöta skorpor.

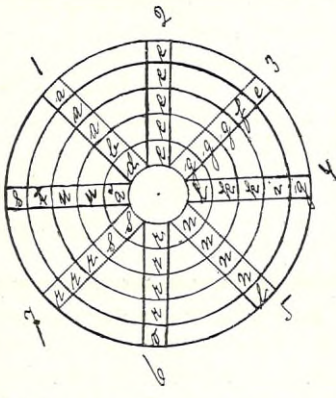
Beredning: Smöret smältes, får kallna och röres, tills det är vitt och pösigt. Aggulorna och sockret röras 20 min. och blandas med smöret. Korinterna sköljas i flera ljumma vatten, spolas med kallt vatten, torkas i en duk och rensas från stjälkar. De gnidas därefter i 2 msk. af mjölet och tillsätts jämte smeten eller citronskal samt mjölet, som bör vara siktadt och väl blandadt med bakpulvret. Sist nedskåras de till hårdt skum slagna ägghvitorna, och massan slås i en stor eller 2 små smorda och brödbeströdda kranformar och gräddas i ej för varm ugn omkr. 1 1/4 tim.

Bräckt skinka (f. 6 pers.). 750 gr. rökt skinka.

Beredning: Skinkan skäres tvärs öfver i 4-5 mm. tjocka skifvor, och svålen bortskäres nätt. Om så önskas, kunna skifvorna utklappas något med en fuktig köttklubba. De bräckas på båda sidor i het stekpanna, uppläggas på varmt fat, flottet i pannan hålles öfver, och skinkan garneras med persilja. — Är skinkan mager, stekes den i litet smör. Serveras med grönsaker, bruna böner, potatispuré o. d.

Mannagrönskräm (f. 6 pers.). 1 1/2 dcl. mannagrön (114 gr.), 2 msk. smör (40 gr.), 1 lit. mjölk, 1/2 tsk. salt (3 gr.), 1 1/2 msk. socker (23 gr.), skalet af 1/2 citron, 2-3 äggulor.

Beredning: Grynen behandlas och gröten kokas på vanligt sätt, men bör den koka omkr. 3/4 tim. Då grynen äro mjuka, tillsättes resten af smöret, kryddorna, citronskal och de uppvispade äggulorna, hvarefter krämen får sjuda. Upphålles i karott och garneras när den är kall med sylt eller gelé. Serveras med grädd, mjölk eller saft-sås.

på en stor skald och mellan de båda innersta cirklarna namnet på en stad i Sverige.

Lösning insändes, undertecknad med namn och adress, till Red. af Idun senast den 2 juni 1912. Å kuvertet bör angifvas priståfling n:r 21.

De två första rätta lösningar, som vid den därefter verkställda granskningen påträffas, erhålla följande pris: 1:sta pris: en försilfrad bägare eller också böcker — fritt val — till ett värde af 10 kronor. 2:dra pris: böcker till ett belopp af 5 kronor.

LÖSNING TILL PRISTÅFLING N:R 17. DE MÄRKVÄRDIGA NAMNEN.

Grängesberg, Helsingfors, Tandläkare, Redaktör, Grenna.

Vid den företagna granskningen af de insända lösningarna ha de två först påträffade rätta lösningarna lämnats af följande personer, hvilka alltså erhålla de utfästa priserna: Första priset: Läraren Herr Axel Carlson, Saltsjöbaden. Andra priset: Fru Ester Ljungfors, Ängelholm.

VECKANS PRISTÅFLING.

PRISTÅFLING N:R 21. CIRKELGÅTA.

1. Mansnamn. 2. Fågel. 3. Folkslagsbenämning. 4. Hvad man bör vara i sitt uppträdande. 5. Ett bekant folk. 6. Mansnamn. 7. Redskap. 8. Utländsk adlig titel.

Orden läsas utifrån — inåt medelpunkten.

Flytta om bokstäfverna så, att mellan de båda yttre cirklarna bildas namnet

"Nu skall jag blanka mina skor själf med Vikingkräm."

ALLA SNALLA BARN.

THULE

FÅ MORGON OCH AFTON

THULE-CACAO

LÄNKGÅTA.

Jag är ett litet nyttigt tjänstehjon I hemmen, arma liksom rika, Den dräkt, hvari jag går och står, Den är dock öfverallt ej lika. Men innebörden är för alla Korrekt, så vågar jag den kalla. Dock hur och hvar jag än må vara, Vid årets slut, så får jag fara.

Jag har tio länkar och tio ord Får du af dem. Ett träd vid sjö Och ett uti park. Namn på en mö.

Så höstens prydnad. Ett litet ord Som intet säger, när ensamt det står, Men följdt utaf flere, — som »går» eller »slår» — Det fyller så glädt sin uppgifts kraf. Benämning på hvad du dunkelt skymtar. Hvad piskan vill göra på hästens traf. Ett utrop som mången framgnäller och skrymtar. Hvad gumman till sist måste hönsen göra, När hon vill till salutorget dem föra. Och vill du åtaget värf ej mista, Sök då till ditt »jag vill och —> kunna foga mitt sista.

Köp Schweizer Broderier

Sändas direkt från Schweiz tull- och portofritt till bostaden.

Klädnings Blusar
från Kr. 19.80. från Kr. 5.65.

Barnklädnings
från Kr. 12.50.

Bästa Schweizer-broderier på bäst, voile, ylle och de modernaste sidentygerna.

Rekvirera redan i dag. Profver och Paris-modeplanscher, fås gratis.

Profver på våra sista Schweizer-sidentyger äfven gratis på begäran.

Schweizer & Co., Luzern A 10 (Schweiz).

Ferrin

Apoteket Lejonet, Malmö.

Finnes äfven i form af

Tabletter.
Fås på apoteken.

BIKUPAN,

21 Klarabergsgatan 21,

rekommenderar sin tillverkning af linneutstyrslar, såväl maskinsom handsydd.

Förstklassigt arbete. Finaste materialer. Moderata priser.

Annonsera i Idun!

Liebig's Köttextrakt

innehåller uteslutande ren, koncentrerad buljong framställd af bästa oxkött, utan några som helst tillsatser Därför blifva därmed tillredda födoämnen värdefullare samtidigt som matens naturliga smak höjes.

Ensamförsäljare för Sverige: Ivan Wahlstedt & Co., Stockholm. Göteborg.

Oumbärlig för alla sömmerskor,

och i öfrigt för alla damer, är
TRYCK-KNAPPEN
BIJOU
med **originalfjäder i ett stycke**, utgörande den **förträffligaste knäppning för Klädningar**.
Sluter till mjukt och säkert och öppnar sig ej af sig själf, samt ger en slät yta.
Garanterad rostfri.
Begär endast märket Bijou, som finnes att tillgå i alla sybehörsaffärer.

DIALON

Tusentals Professorer och Läkare rekommendera DIALON såsom det verksamaste o. angenämaste inströpunder för såväl små barn som vuxna; mot stark utdunstning, skoskaf, inflammation och rodnad i huden, vid brännsår, hudklåda, liggsår o. talrika hudsjukdomar. — Finnes å alla apotek.
Engros Kronans Droghandel, Göteborg.
Vasens Droghandel, Stockholm.

Winborgs

TORRA GULA SENAP
"Extra Superfine"
på bleckburkar med gul etikett, jämn god med den bästa importerade och prisbelönad med **Guldmedalj** för "framgångsrik täflan med utlandet".
Tillagad Senap i glasburkar, Vinätkika, Vinaigre, Specialsoja m. m.
Försäljes af Herrar Speceri- och Viktualiehandlande.
A.-B. TH. WINBORG & Co.,
Stockholm.
Kungl. Hofleverantör.
SOMMARGÄSTER.
En mindre nyreparerad möblerad stuga om ett mindre rum, kök och storstuga uthyres för sommaren. Passande för dam med jungfru eller för 2 å 3 damer, hvilka själfva sköta hushållet. Läge intill rikstelefonstation, centralt och vackert. Närmare meddelas. Vårby, Gagnef.
Från **YSTAD** HAPARANDA användes **YVY** tvål.
Säljes i hvarje välsorterad parfym- och herrekliperingsaffär för 50 öre pr st. Österlin & Ulrikssons Kem. Tekn. Fabrik, - YSTAD -

ILIP HOLMQUIST'S
Handelsinstitut, Göteborg.
300-400 elever årl. 15-20 akademiskt och praktiskt bild. lärare.
Begår vårt 40-sid. ill. program. Höstern. börj. 16 aug.; vårterm. 15 jan.
ÖRNÄMSTA SPRÅKINSTITUT.

ÄGG-konserveringsmedel

GARANTOL

behålla ägg friska öfver ett år.
Garantolägg framhållas före andra konserverade och kunna användas för alla ändamål. Renlig och tillförlitlig konservering. Tusentals rekommendationer. Minsta förpackning för 120 ägg 30 öre. Större förpackning till i förhållande billigare priser. Försäljes i parti och minut.
Herm. Meeths A.-B.,
STOCKHOLM.
Begär prospekt!

GIF barnen Utkast till Sveriges karta jämte fängkriter för några ören, låt dem sedan ifylla det efter en vanlig kartbok — ett arbete, som roar dem mycket — och de inpräglade därvid Sveriges karta för lifvet. Varmt rek. af framst. skolmän. 2 ex. utkast för 60 öre i postanv. eller frim. från K. A. Hallander, Korsnäs.

Linneväfnader

från Gestrickslands Linneväfveri, Gefle. Åro erkänt förstklassiga.
Gynna våra ombud!
Katalog mot 20 öres porto.
Gestrickslands Linneväfveri, GEFLE.

KALMAR ÅNGVARN'S
OÖFVERTRÄFFADE HAFREGRYN

REBUS.

W W B

GÅTFRÅGA.

Till ett kloster kom en gång en ung man och bad att få tala vid en af nunnorna. Som detta endast var tillåtet för nära anhöriga, frågade abbedissan nunnan, hur nära släkt de voro. Denna svarade: »Hans mor var min mors enda barn.» Hur nära voro de släkt?
(Fru Gustava.)

ORDGÅTA.

Stafvad med s måste man se det; stafvad med d, höra det; med f, förnimma det. Nämn de tre orden.
Ebon.

GÅTA.

Den som har mig vill vinna mig, och då han vunnit mig har han mig ej längre.
Ingallil.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 20.
RÅKNEGATAN: 1 famn första dagen, 19 famnar sista.
REBUSEN: Första versen.
LÅNGGATAN: Brandenburgerporten: 1) Bral 2) Bran, 3) brand.

LEDIGA PLATSER

På grund af annonsmängden i detta nr äro annonserna om lediga platser placerade i modebilagan på sid. 3.

PLATSSÖKANDE

Annons om platssökande återfinnas på modebilagens tredje sida.

JOHAN NORDLING:

QUASI UNA FANTASIA

EN BEETHOVENROMAN
5:e UPPL.

SILJAN

EN BOK OM SVERIGES HJÄRTA
27:e-30:e TUSENDET.

DET EVIGT KVINNLIGA

BLAD UR SKISS-BÖCKERNA
4:e UPPL.

VERA

EN BERÄTTELSE
5:e UPPL.

»Här i Sverige är Johan Nordling numera, genom Siljan och Quasi una fantasia, helt enkelt en af våra mest omtyckta författare«.
Attonbladet.

4) Ran, 5) rand, 6) and, 7) ande, 8) den, 9) en, 10) bur, 11) ur, 12) ge, 13) er, 14) Po, 15) Por, 16) ort, 17) té, 18) en.
GATCHARAD: Aror.

SVAR

(Forts.)
N:r 114. Låt er gosse försöka att vid middagen äta, detsamma som ni med undantag af särskildt svarsmåltä saker, gif honom till en början en fjärdedel sedan hälften af måltiden af sådan vanlig mat, resten välling el. d. Ingenting är så nyttigt som just denna omväxling. Läggt bort ägg en tid på försök, det finns barn, som ej fördrå löskokta ägg, försök med ägggröda och potatisbullar gjorda med ägg.
G. P.
N:r 115. Samla medicinalväxter! Katalog och anvisningar fås på närmaste apotek. Eller gör handarbeten till någon tapisserbod i närmaste stad eller något större i branschen i Stockholm. Spinn Trasselsudd.
— Maj rådes till att plocka svamp. Betalas ganska bra både som färsk och torkad. Skrif till något större hotell. Där blir ni nog af med den. Skaffa er genast en svampbok att studera!
Mai.
N:r 116. Tag kall aftvättning i balja om mornarna, sopa, tvätta golf, gå mycket i trappor med höga steg, allt såsom särskildt lämplig motion! Dessutom vanlig afmagningskur: afhållande från sötsaker, kakor, mjölat, sår, soppor, smör och feta rätter. Ni får äta grundligt af ägg, fisk, kött, grönsaker, helt litet bröd helst hårdt eller rostadt, samt lägga bort socker och gräddor i kaffe och te. Te bästa dryck!
G.
N:r 117. Bästa sättet torde vara att komma in som elev på någon tidsningsredaktionsbyrå. Hör efter hos några större landsortstidningar, där det är lättare än i hufvudstaden.
Fru Olga.

N:r 118. Tvätta dem med såp- eller tobaksvatten — bäst använda en borste — och skölj dem sedan eller sprita med kylslaget vatten.
Fru Olga.
N:r 119. Ert onda är ej kroniskt. Fordrar blott en god portion själföfvervinnelse. Det vet jag af erfarenhet. Tänk eller tala aldrig om er själf och era brister, så skola andra inte heller göra det. Finnen ni det tråkigt på en bjudning, låt ingen märka det. Sök ej ensamheten utan blanda er i samtalet, hur värdelöst ämnet än är. Det kräver god ton. Jag har funnit, att ett gladt ansikte och ett skämtsamt uttryckssätt är bästa skölden mot en själf och andra. Och en sådan är lätt att få med litet öfning — helst för en fru.
Spinn Trasselsudd.

N:r 120. Det bästa härtvattuet kan »Sparsam» göra själf: 30 gr. 36 procent sprit, 10 gr. glycerin, 10 droppar violensens. Detta har stått i Iduns hjälpreda aug. 1910 o. som jag själf använt det kan jag rekommendera det såsom det bästa o. billigaste härtvatten at alla.
Cécile.
N:r 121. Borsta håret noggrant hvarje kväll med hård borste. Gnid in hufvudsvålen med fett t. ex. vaselin, bena håret på flera ställen o. kamma därefter håret med finkam. Efter att så borsta o. kamma först hvarje sedan ett par kvällar i veckan äro mjällen aldeles borta o. håret är mjukt o. glansigt. Tvätta håret aldrig oftare än hvar 14:e dag.
Cécile.
— Tvätta håret väl ungefär hvar 14:e dag med såpsprit som finnes att köpa å hvarje apotek samt använd Stomatofabrikens härtvatten »Antisepton» så försvinna mjällen efter kort tid.
X.

N:r 122. Försök Snow-leen, en bra och behaglig crème. Håll händerna dessutom hvarje afton — innan ni begagnar crèmen — en stund i varmt vatten med en tillsats af alun. För den händelse det är frost — gnid in med färska smultron hvarje dag och låt det torka in i solen. Fortsätt därmed hela smultronssäsongen, då den snart börjar.
Fru Olga.
N:r 123. Vill »Gymnast» följa mitt råd rekommenderar jag följande: Byt strumpor hvarje dag och tvätta fötterna med salicylsyretvål både morgon och afton. Dessutom kan ni inuti edra skodon bära sulor af läskpapper, som bytes ofta. Strumporna inpuddras rikligt öfver hela sulan med följande pulver: salicylsyra 5,0, borax 10,0, vinsyra 10,0, zinkoxid 40,0, talk 40,0.

Av alla Havregryn äro

DEN allra finaste, bästa och mest välbärgade havre användes till AXA. De äro preparerade vid så hög temperatur att de äro så gott som kokta, varför AXA havregryn i paketer endast behöva koka i 3 minuter och i lös vikt 8 å 10 minuter, efter det gröten kommit i kok. Den slemmig och förlorar i arom.
Enligt officiella analyser äro AXA Havregryn mera näringsrika än andra havregryn. Dessutom är fuktighetsgraden lägre, vilket gör att dessa gryn tåla längre tids förvaring. Genom sin torrhet äro de även drygare. Mera vatten måste nämligen tillsättas vid kokningen av AXA än andra gryn med större fuktighetsgrad. Givetvis erhålles därigenom mera gröt. Tillverkningen står under ständig kontroll av Stadskemisten Hr Dir J. E. Alén, Göteborg.
Köp originalpaketer, endast då kan man vara säker på att få AXA havregryn.

AXA

de förnämsta.

Om man kan tala om en uppgift i detta sammanhang, så har havregryten en viktig sådan att fylla: ersättandet av det skadliga morgonkaffet, som i vårt land är skuld till hundratalsentals förstörda magar och spirande nervsjukdomar.

Om ni så håller på i cirka 14 dagar skall det obehagliga försvinna.
Anna H—m.
N:r 124. Knypplade spevars med svenska mönster, arbeten i hälsöm, t. ex. mindre dukar eller andra ting lätta att ta med. Rådfråga Bikupan i Stockholm!
P.
N:r 125. Konsthistoria utgifven af Georg Nordensvan.
Fru Olga.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:
E. H. C. J. Eder senast sända dikt ger oss ej anledning att säga annat än att den visar en aktningvärd formell begåffning.
Gudrun. Mycket nätta vers om våren, men felet med dem är blott att de blifvit stöpta i aldeles samma form som hundratusen andra värdikter. Hur många gånger ha vi ej läst strofer sådana som denna:
Spring till bäcken, som så lustigt hoppar mellan stenar, öfver tufvor små!
Se på sälgens granna gull-gull knoppar, vid dess rot små blyga sippor stå.
Hvarför inte variera temat och se våren från en mera realistisk sida? T. ex.:
Uti rännstensvattnet lustigt hoppar sparfyven med sin nya vårrock på.
Ned på gatan vårsnön hvit-hvit gloppar och en värskald syns i sörjan gå.
Där har ni anslaget. Nu kunna ni och edra kolleger bestämdt haspla vidare.

EXPEDITIONENS BREFLÅDA:

»E. Bg.» kr. 4:25 pr gång. »Erfaren» Vadsbro 2:50 pr gång. »Familmjemedlem» Vänersborg 2:75 pr gång. »Språk», 2:— pr gång. »Vivre och resor», 2:— pr gång. »Inga 25», Lihmann, 2:50 pr gång.
Likvid i postanvisning.

En sund själ i en sund kropp.

Lämplig näring lika viktig som kroppsövningar.
En sund själ i en sund kropp — denna de gamla grekernas grundsats har inför en nyare tidsåskådning allt mer börjat komma till heders igen. Den fysiska uppfostran, för några tiotal år sedan allt för mycket försummad, har nu blifvit speciellt omhuldad, gymnastik och idrott röna en berättigad uppmuntran. Men för vinnande av det grekiska idealiet om en sund kropp, som skapar en sund själ, är det ej nog med kroppsövningar. Kroppens välbefinnande och utveckling bestämmas också i utomordentlig grad av näringen.
På människans näring, om vi bortse från allt utom kroppens sunda fysiska utveckling, måste främst ställas anspråken på enkelhet och högt näringsvärde. Men naturligtvis får man därvid ej lämna åsido kravet på smaklighet. Havregrynen, serverade i form av havregrynsgröt som första mål på morgonen, ha fått ett berättigat anseende att kunna fylla dessa anspråk. Alla som äro angelägna om att sköta sin kropp, som t. ex. militärer och idrottsmän, ha upptäckt, vilket välgörande inflytande på kroppens spänstighet och energi, som havregrynsgröten har. De ha funnit den lättsmält och välsmakande, de ha märkt, att man ej alls blir däst eller tung i magen efter havregrynsgröten, och de ha konstaterat, att intet bättre håller magen vid god funktion.
Detta om friska människor; för de sjuka har havregrynsgröten ännu större betydelse. Ett enkelt bevis härför är, att den aldrig saknas på sjukhusens matsedlar, ej heller på frukostmenun vid ett fashionabelt vilohem eller turistshotell. För nervösa personer, som söka vederkvickelse vid sanatorier, är havregrynsgröten också ett idealiskt näringsämne.
Den är en rätt alltså både för den friske och sjuke; den blir genom sin sundhet en rätt för den rike, genom sin billighet även för den fattige. Havregrynsgröten är nämligen med hänsyn till näringsvärde flera gånger billigare än kött.
Om man kan tala om en uppgift i detta sammanhang, så har havregryten en viktig sådan att fylla: ersättandet av det skadliga morgonkaffet, som i vårt land är skuld till hundratalsentals förstörda magar och spirande nervsjukdomar.

AXA

de förnämsta.

Om gröten kokar för länge blir den slemmig och förlorar i arom.
Enligt officiella analyser äro AXA Havregryn mera näringsrika än andra havregryn. Dessutom är fuktighetsgraden lägre, vilket gör att dessa gryn tåla längre tids förvaring. Genom sin torrhet äro de även drygare. Mera vatten måste nämligen tillsättas vid kokningen av AXA än andra gryn med större fuktighetsgrad. Givetvis erhålles därigenom mera gröt. Tillverkningen står under ständig kontroll av Stadskemisten Hr Dir J. E. Alén, Göteborg.
Köp originalpaketer, endast då kan man vara säker på att få AXA havregryn.

Pröfva

TUPPENS ZEPHYR

och Ni köper ingen annan.

Obs! Då vi från flera håll bevisligen erfarit att annat Blus- och Skjorttyg utbudits och försålts under benämning: Tuppens Zephyr, anmodas allmänheten att noga efterse att varan på hvarannan meter är försedd med skyddsetiketten:

Tuppens Zephyr
Absolut Ljus- och Tvättäkta

Norrköpings Bomullsväveri Aktie Bolag.

Den svenska Hattnålen Mode de la Suède.

Dagens mest brännande fråga är problemet att fastsätta en hatt utan att sticka ut nästans ögon. Efter en längre tids experiment hafva vi löst frågan och konstruerat en hattnål, som ej går igenom hatten men ändå fäster den. Genom att använda tvänne böjda nålar erhålles ett bestämdt läge äfvensom stadighet. Denna anordning gör att nålarna ej vrída sig då man sätter dem i hatten. Spetsarna placeras i hattens kulle och göra där ej någon förtret. Nålarna verka genom sin enkelhet konstnärligt och fint och levereras i olika modeller såväl förgyllda som försilfrade till pris af resp. Kr. 1.25 och 1.—. Återförsäljare hög rabatt. Begär omgående prospekt och prof, som sändes omgående mot postförsäkring.

Halfnålsaffären Mode de la Suède.

Hornsgatan 26 - Stockholm.
Riks 115 91. Allm. 34 23. Telegr.-adr.: Autoswede.

**Husmoderplats.
Barnmorskeplats.
Sjuksköterskeplats.**

Till förstklassigt privat barnbröds- och förlossningshem, som i förening med barnsjukhem skall startas i för ändamålet inköpt fastighet i större landsortsstad, sökas lämpliga personer till ofvanstående befattningar. Som företaget äfven afser meddela undervisning i praktisk, rationell spädbarnsvård och i öfrigt sådana ämnen som hvarje blifvande husmoder bör hafva grundlig insikt uti, reflekteras endast öfver välkvalificerade sökande. Förträde lämnas dem som med kapital kunna intressera sig i företaget. Ägaren intresserar sig själf med 20,000 kr. och afser att möjligen med resp. funktionärer bilda kommanditbolag. **OBS!** Elever, som i höst önska genomgå någon af företaget specialkurser, kunna redan nu anmäla sig. **UNDERVISNING** meddelas äfven och kontrolleras af skickliga läkare (specialister).

Sökande till befattning behagade insända ref. o. fotografi samt alla nödiga upplysningar till sign. "Själftändig befattning", under adress S. Gumelius' Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Bokbinderilektioner.

Bind Edra böcker själfva. Undervisningen lämnas af Fröken Holmgren, Västmannagatan 61, 2 tr. A. T. Vasa 17 10. R. T. 99 61. Anmälan 11-2.

Kvinnliga trädgårdselever

mottagas fortfarande för längre eller kortare tid vid Husmoderskolan i Karlstad. Begär prospekt.

Femte utbildningskursen

för föreståndare och föreståndarinnor vid fattigårdar, ålderdomshem, barnhem och liknande anstalter tager sin början den 15 januari 1913 och räcker 1/2 år. Eleverna erhålla såväl praktisk som teoretisk utbildning men måste äga viss tids förutbildning genom praktik i lämpliga anstalter. Sådan förutbildning kan under vissa villkor erhållas genom förbundet om anmälan sker före 1 juli. Program för kursen upptagande kompetensförordningar m. m. sändes på begäran.

Svenska Fattigvårdsförbundet,
6 Lästmakargatan, Stockholm.

DAMER! En ny utförlig receptbok å 1 kr. öfver Lärarinnan Frk. Anna Anderssons mycket besökta o. välrekommenderade kurs i finare salader, fina grön- o. mellanrätter, lätta frukosträtter, extra fin smörgåsbereidning, smörgåsuppläggning i mod. mönster samt en hel del praktiska råd m. m. Finnes hos portieren, Hotel Continental, Stockholm Till landsorten mot postförsäkring. **Obs!** 9:de tusendet nu utkommet.

**Båstads
Hjelpension för flickor.**

Nytt läsår börjar den 1 sept. Anmälan om inträde vid skolan mottages från och med maj månad. Vidare upplysningar meddelar skolans föreståndarinna Bertha Jönsson, adress Båstads.

Barnavård.

Kurser omfattande 1 eller 2 månader taga sin början d. 1 juni vid Husmoderskolan i Karlstad. Prospekt på begäran.
TJÄNARINOR! En kurs i Matlagning och konservering omf. 8 veckor börjar d. 10 juni 1912. Afgift 50 kronor. Anmälan åtföljd af tjänstgöringsbetyg insändas före 5 juni till Husmoderskolan, Karlstad. Tel. 8 12.

Kläck kycklingar

med pat. maskinen »Hönan» med fostermor! 20 ägg. Lättkött, kläcksäker! Endast 10.50 med alla tillbehör o. bruksanvisning! Uppgif post-adress! Prospekt på begäran från Importagenturen Malmö.

MODRAR tänken på edra barn och försäkras eder i solidt lifförsäkringsbolag. Med eller utan läkareundersökning. Försäkringssumman tillfaller vid eder död endast barnen. Full diskretion. Tillskrif »Lifbolag» under adr. S. Gumelius Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Rikhaltiga variationer. Begär pris. Tidaholms Bruk, Tidaholm. Kungl. Hofleverantör. Försäljningsmagasin: Mästersamuelsgatan 38, STOCKHOLM.

Att själf måla (lackera) möbler m. m.

är en enkel sak för hvem som helst med Ripolin. 84 färgtoner. Torkar fort med en porslinliknande glans. Otroligt hållbar. En bok "Om dekoration och målning" jämte fullständiga färgskalor erhålles gratis och franko. Le Ripolin, 24 Smålandsgatan, Stockholm.

7,104,000 kr. skola utlottas å 1898 års Stockholms Teater-premie-obligationer. Dragning den 1 juni och är högsta vinsten

10,000 kr.

För endast 75 öre

erhålles kontrakt med ensam vinsträtt & en obligation; för kr. 8.75 & fem st.; för kr. 5.— & sju st. och för kr. 10.— & femton obligationer. Om minst 5 nummer tagas, portofritt och dragningslista. Beställningar insändas till **Obligationkontoret, Stora Nygatan 27, Malmö.**

Tionde häftet

af "Moster Emmas" väfbock, antika, lättvårda mönster i fyra skäft (äfven användbara till broderi) för mattor, gardiner, möbelytter, bonader m. m. Erh. mot 1 kr. 35 öre i postanv. från Moster Emma, Kneippbadén.

SVENSKA KURORTFÖRENINGEN.

Adolfsberg.

Brunns- och Badanstalt. 1 Juni—31 Augusti. Inlandsnatur, barr- och löfskog. Billiga lefnadskostnader. Läkare: Eman. Larsson, Örebro.

Bie

Vattenkuranstalt. Kneippbad. Skogs-luft. Enkel och sträng lefnadsordning. Läkare: Astley Levin, Sthlm.

Borg

Kneippbadén. Sommar- och vinterkurort. Alla slags bad, kneippkur, solbad. Företrädesvis beh.: Gikt, reumatism, arterioscleros, nervsjukdomar. Läk.: W. Bergwall.

Borgholm

Kurort och hafsbad med syd-ländskt klimat. Utmärkt bad. Tidsenlig utrustning. Väl fungerande vatten- och kloakledning. Läkare: J. O. A. Bergqvist, 38 Linnég., Sthlm.

Båstads

Hafsbad o. Kuranstalt 1 juni—1 sept. Mildt, jämnt klimat, härligt läge, en af västkustens naturskönaste badorter. Läkare: Dr G. Krikortz. Sjukgymn. E. Granfelt.

Dalarö

Hafsbad. Vilk. kur- och rekreationsort. Naturskönt läge; hälsosamt klimat. Gytte-, tallbarrs-, kolsyrebad etc., sjuk. Läkare: G. Heyman. Uppl. D. Uthyr.-byrå. R. 21.

Djursätra

Brunn, Versås. Lugnt, stilla, enkelt. Högst och fritt läge. Järnkällor. Väl serverade bad. Helt. Omsorgsfull massagebehandling. Billigt. Läkare: D. Liljeqvist, Uppsala.

Fiskebäckskil

Hafskuranstalt vid Västkusten. Ren, dammfri hafsluft. Alla sorters bad. Massage och sjukgymn. Billiga lefnadskostnader. Läkare: Nils Tidmark.

Fjällnäs

Sveriges högst belägna luftkurort i björkskogsbältet. Lämplig rekreatiopl. Härlig fjällnatur, godt bord, ca 60 rum. Säsong: juni—aug. Läkare: H. Rudberg, Uppsala.

Grennatorssa

vid södra stambanan. Berömd järnkälla. Gytte- o. medic. bad. Mildt barrskogsklimat, härlig luft. Sjö. Bost. i brunns-park. Adr.: Moheda. Läkare: O. F. Nyquist.

Helsjöns

Gyttebad och kuranstalt. Alla brukl, badf., spec. gytte-m.-b. Godt bord. Postadr.: Horred. Rikt. Läk: Dr G. Abrahamson 1/6—15/7. Dr K. O. Vetterqvist, 15/7—1/8

Hjo

Badanstalt. Sundaste läge i den för-tjusande Guldkroken vid Vettern. Utm. bad. Goda bost. Läk.: Dr Erik Tengstrand. Sthlm. För gymn. o. mass. Dr Hj. Ekberg, Sthlm.

Hälsans

Brunnsanst. Hälsingborg, vid Öresund. Radioaktiv, koksalt- o. järnkälla. Alla badf. Reumatism, mag-sjukd., skroful. åkommor. Läkare: Dr A. Björkman, Hälsingborg.

Johannisdal

Hälsobrunn o. badanstalt 1,5 km. fr. Kö-ping. Öppen 4 juni—medio af augusti. Järnkälla med ovanligt hög radioaktivitet. Läk.: G. Ericsson, Köping.

Lannaskede

Härl. läge å Småländska höglandet iskogrök trakt. Berömd järnkälla, naturl. radioaktivt vatten. Alla brukl. badf. Kneipp. Säs.: börj. 1 juni. Läk: Sigge Wikander, Sthlm.

Ljungskile

Förträfflig rekreatiopl. med väl serverade bad. Apotek. Järnkälla. Nytt societets-hus. Öppen 1 Juni—1 evt. 15 Sept. Ångb.- o. järnvägst. Läkare: Nath. Dahlberg.

Medicinska förfrågningar besvaras af resp. läkare och för närmare upplysningar hänvisas till den af Sv. Kurortföreningen utgifna publikationen »Svenska Bad- och Kurorter» (tillgänglig i bokhandeln) och till de olika kurorternas prospekt som erhålles genom kamrerkontoren samt Svensk Bad- och Turisttidning och Svenska Turistföreningen i Stockholm.

Loka,

vid Bergsl. järnv. Säs. 7 juni—7 aug. Termindeln. Reumat., hjärtel, neurastheni. Berömda gyttebad jämte alla vanl. badf. Ötverläk. Dr. G. Rystedt, Sthlm.

Lundsbrunn

Hälsobrunn och badanstalt. Högst och torrt läge i naturskön trakt nära Kinnekulle. Berömd järnkälla, starkt radioaktiv. Billigt. Läk.: E. Pontén, Göteborg.

Lyckorna

Hafsbad och klimatisk kurort i härlig natur å västkusten, kranad af yppiga, skogsklädda höjder. Läk: Olof H:son Forssell, Sthlm.

Lysekil

Klimatisk kur- och rekreatiopl. ort. Utmärkt gytte-, kreuznach-, half- och hafsbad, sjukgymnastik, massage. Tidsenliga anläggningar, billiga priser. Läkare: Prof. A. Wide, Sthlm.

Malen,

Båstads. Fullständig kurort. Varm- och hafsbad. Vidsträckt barrskog. Sjukgymnastik, brunnsdrickning, dietisk behandling. Lektuga. Lektledarinnor. Läkare: L. Reuter, Sthlm.

Marstrand

Hafskuranstalt med utmärkta bad, spec. gyttebad, goda kommunikationer, billiga lefnadskostnader. Läkare: J. Bauman, Marstrand.

Medevi

Skogssanatorium. Berömda järnkällor med radioaktiv utstrålning. Utmärkt gytte- o. halfbad. Sol- o. luftbad. Kalla bad i Vättern. Terrängkur. Diet. bord. Läk: G. Bergmark, Uppsala.

Mörsils Sanatorium

f. bröstsjuka, Jämtland. Öppet året om. Ren, stark fjällluft. Första kl. bord. Elektrisk belysn. Rikstel. Ötverläk: T. Horney, Mörsil.

Mösseberg

Vattenkur. o. sanatorium, 1,100 fot 3 h. Öppet hela året. Nauheimerb. med flyt. kols., elektr. ljust. Inhalatorium. Röntgen- o. Högfrekvensafd. Läk: Fr. Odentius, Sthlm.

Nybro

Brunn- och badanstalt. Skogsklimat m. präktig barrskog. Torr grusgrund. Varmbad. Solbad. El. glödljust. Nauheimerb. med flytande kolsyra. Billigt. Läk: Doc. Kj. O. af Klercker, Lund.

Nynäs Hafsbad

modern, förstklassig sommar- och vinterkurort med fullst. vattenkuranst. och alla moderna kurmedel. Läkare: Emil Zander o. E. Frick.

Porla

Brunn. Berömda, kraftiga järnvatten. Fullst. badanstalt. I termin: 1 juni—1 juli; II termin 5 juli—2 aug. Postadr.: Porla. Läkare: Lifmedikus: E. O. Lidén, Sthlm.

Ramlösa

15 maj—1 sept. Järn- och alk. källa; gyttebad. Radio-genkur. Spec. diet för socker-, gikt-, njursj. och afmagringskur. Läk: Professor K. Petré och M. Ljungdahl, Lund.

Ronneby

Brunn. Starkaste järnkällor, massage-, ljust-, hafsbad, kallvattenkur, dietkur, radiumkur. Läk.: Prof. G. Forssner, Uppsala. Ensk. praktisera dr Rietz, dr Åberg, prof. Henschen.

Rostock

Hälsobrunn oca badanst. invid Kroppefjäll. Naturskönt, fridfullt o. lämpl. för sitt ändamål. Ytterst moderata priser. Stn: och adr.: Dals-Rostock. F. Provinsialläk. Carl Lundgren, Her-nösand.

Ryds

Brunn- och Badanstalt. Sveriges äldsta kneippkuranstalt. Naturskönt läge. Barrskog och insjöar. Lugnt och stilla. Läkare: K. Länneberg, Karlshamn.

Saltsjöbaden Sanatorium o. badanstalt.

Nysträttadt Radiuminstitut. Rum från 1,50. Ötverläkare Dr Olof Sandberg.

Skagersbrunn

vatten- och luftkurort med järnkällor i Östra Värml. Vackert läge vid sjön Skager. Härl. barrskog Alla badf. Sommarsäs. 1/6—1/8. Läk.: Nils G. Marén, Uppsala.

Strömstad

Hafskuranstalt. Skyddadt läge. Mildt hafsklimat. Berömda gyttebad. Järnkälla. Säsong 1 juni—15 sept. Läkare: A. Berghel, Stockholm.

Sätra

Brunn. 1,4 mil från Sala. Daglig vursttrafik, på beställn. automobil. Gyttebad, gymnastik, massage; särskild matordning för magsjuka. Öppen 10 juni—10 aug. Läkare: R. Friberger, Uppsala.

Söderköping

Brunn och bad. Fullständig badkur. Nauheimerbad. Elektr. ljust. Sjukgymn., mass. och hetluftsb. Utm. skogspromen. Enk. lefnadsätt. Läk.: R. Almqvist, Sthlm.

Södertelje

Badinr. Öppet året om. Nytt badhus och societets-hus. Tvåmassageb., el. ljust. Läkare: Axel Hellstenius, Sthlm. För mass. o. gymn. dr N. Wennström, Sthlm.

Tranås

Vattenkuranstalt, öppen året om. Alla varma och kalla bad. Fullst. Kneippbehandling. Mild och ren luft. Naturskönt läge, vidsträckt barrskog. Billiga priser. Läkare: H. Tham, Tranås.

Trosa

Bad- och sommarvistelseort. Naturskönt läge. Ren och stärkande luft. Utmärkt varm- och saltsjöbad. Tvänne läkare på platsen.

Tulseboda

Brunns- o. kurort. Kyrkhult. Blekinge, öppen 1 juni—1 sept. Naturskön skogstrakt. Stark järnkälla. Utm. bad. Apotek. Bill. lefnadskostnader. Läkare: E. Kinnvall.

Tyringe

Badanstalt & sanatorium. Öppet året om. Alla nu brukl. badformer. Naturskönt läge. Ren, stärkande luft. Mildt syd. klimat. Billiga lefnadskostnader. Läkare: O. Reimers, Tyringe.

Ulricehamns

Sanatorium och badanstalt. Öppet året om. Vidstr. skogsomr. Mer än 300 m. öfv. hafvet. Alla brukliga badformer, äfven elektriska. Läk.: Joh. A. Andersson, Ulricehamn.

Varberg

Hafsbad och gyttebadanstalt. Bästa hafsbad, spec. gyttebad. Elektr. ljustbad. Billiga afgifter och lefnadskostnader. Läkare: Lifmedikus Emil Jacobson, Stockholm.

Visby

Varmbads- och Kneippkur-anstalt. Mildt 3-klimat. Nytt: Kneipp-byg genom spårväg föränd m. staden. Hafsb. v. Öppna stranden! Solbad m. dusch i skogen! Läk: K. Kallenberg, Sthlm.

Vermlands Eda

Vattenkuranstalt. Järnkälla 10/6—21/8. natursk., högt läge, milsvilda skogar. Gytte-, sol- och sandbad, massage, sjuk. elektr. Läk.: Dr Bertel Möller, Stockholm.

Öregrund

Hafsb.-anst. Härl., friskt läge. Goda o. bill. lefn.-förh. Lifliga ångbåtskommunikationer. Gytte- & Nauheimerbad. Läkare: Viktor Huss, Öregrund.

Östhammar

Hafsbadanst. Skydd. läge vid vik af Ålandshaf. Prakt. badhus. Nyh.: Syrgas- o. Fango-bad. God restaur. Härl. haf- o. skogsluft. Billigt. Läk.: Dr Henrik Berg, Sthlm.

DRÄK-PULVER
• NYHET.
• TVÄTTEN.
• BLIR.
• BLÄNDVIT.
• OSKADAD.
• LARS MONTÉN.

Gymnastikdirektörsexamen
afäggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar 18 sept.
Prospekt gen. **kapt. J. Thulin, LUND.**

Doktor A. Kjellbergs
kurs i massage och sjukgymnastik.
Begär prospekt! Stockholm.
Mästersamuelsgatan 70.

Med. Dr. E. Kleens
(ett-åriga) kurs i Massage och Sjukgymnastik (för damer) börjar den 1 okt. Kl. 10 f. m. Nr 37 Mästersamuelsgatan, 2 tr. upp. Prospekt begäres städse under adress **Saltsjöbaden.**

Professor Cederschiöld
behandlar med *egna massagemetoder*: Mag-, Tarm- (t. ex. långvarig förstoppning), Reumatiska- och Nerväkomor m. m. Näs-svalgkatarr lokalt med instrument smärtfritt. Greffuregatan 22, Stockholm.

SANITAS. Specialaffär för Sjuk- o. Hälsovårdsartiklar.
Dambindor 95 öre pr duss., med lifband 1.25. Stickade från 5 kr. pr duss Sprutor, Sköjkanor, Bräckband, Nappar o. Bindor. Landsortsorder exp. omgående. Bekv. från 5 kr fraktfritt. Odengatan 39, Stockholm.

MOMENTAN. Bästa färgmedel för hår och skägg. Är för hälsan oskadligt. Verkan ögonblicklig. Faller ej vid tvättning. Pris 5 kr. pr sats. **Ziwertz Efr., Göteborg.** Återförsäljare rabatt.

Javana Lelu
det bästa medel för erhållande af långa ögonfransar och tjocka ögonbryn. Pris 6 kr.
Franska Parfymmagasinet,
21 Drottningg. 21, Sthlm. Hofleverant.

Crème Idéale,
(Majorskan Edmann, Varberg.)
är den mest utsökta af alla hudcremer. Den gör hyn slät och vacker samt skyddar mot vårsolens skadliga inverkan. Passar för alla åldrar. Förmästa Parfymaffärer.

Naturlig skönhetsvård.
Bepröfvade medel af högsta rang.
Högsta pris:
Guldmedalj Paris och Anvers 1908.
Antipilox, patent härutöver, prisbelönt, ofelbar verkan f. alltid. Öfverträffad. Oskadl. äfven för den ömtåligaste hy Kr. 5.75.
Crème Halia yppersta hudförsörjningsmedel borttager fräcknar, lefverfl., rynkor, näsrodn. m. m. Kr. 6.75.
Rose pon pon gifver klar ungdomsfrisk hy. Ej smink! Smetar hvarken vid västa eller transpiration Kr. 4.—, jämte flera andra nyttiga toalettmiddel.
OBS! Ej att jämföra med billiga dussinpreparater. Exp. diskret, fraktfritt v. köp för minst 10 kr. samt förut insänd betalning eljest postförskott + frakt. I Sverige endast hos Sv. General-Depoten, (Parfymeriafd.) Göteborg 3.
Eksom, lupus, skroffer, dålig mage, eng. sjukan botas af dekokt på giftfria örter. Många intyg af trovärdiga o. ansedda personer. 40-årigt lidande botadt. 3 kr. sats. Fru Ina Göthe, Falun.

Döden är säker
för värgohyra, (skäktor, kackerlackor) om utrotning verkställs med det pat. preparatet

Odium som ej enlast dödar såväl vägglössen som deras ägg, utan genom att förstöra näringskällorna omöjliggör för alltid deras existens i de behandlade rummen och möblerna. Odium är luktfritt och oskadligt för tyg, färg och trä. Erhålles i fl. å 1.50 och 0.60 å Apotek, i Färg-, Kem. affärer m. fl. eller från

Tekniska Fabriken ODIUM, Malmö.
Oatine-Crème är det förmästa medlet att skydda huden för köldens skadliga inverkan. Denna kraftiga snöhvita naturprodukt-extrakt af ren hafre renar porerna, läker huden o. hyn blir vacker o. klar. — Äkta endast i hvit burk med grönt lock The Oatine Co., London. Oatine-Crème säljes efter tullförhöjningen till 1.50 o. 3 kr. pr burk samt Oatine-Tvål, Oatine-Puder o. Balsam säljes öfverallt o. hos A. W. Nording, Biblioteksgatan 11 o. Drottningg. 63, Stockholm.
Prenumerera på Idun.

MAGGI'S
Buljong-Tärningar äro bäst!
1 Tärning gifver ¼ - 1/3 liter finfin buljong.
Namnet MAGGI garanterar alltid en utmärkt kvalitet.
Maggi-Bolagets Nederlag, Stockholm, Norra Bantorget 22. A. T. 18629. R. T. 3091.

Nyttig reklam.
För att gifva en hvar husmoder direkt anledning att försöka det omtyckta Idokaffet lämnas tillsvarende reklam i prima tesked gratis till hvarje 1/2 kg. paket å 60 öre. Växtkaffet IDO är nutidens bästa ersättning för det skadliga och orimligt dyra bönkaffet. Användes enbart eller blandadt med vanligt kaffe. Anbefalles af framstående läkare. Kontrollant Begär profpaket med sked hos närmaste handlande.
Svenska Kaffe-Industri A.-B., Malmö.

För engelska sjukan,
som bryter ut vid alla åldrar intill 40 år, fås säker hjälp med utvärtes medel af underteknad, som har 38 års praktik i Engelska sjukans behandling.
De mest framträdande symptomerna äro *blodfattigdom, slappa armar o. ben, gnatigt lyane, inga sömn, ingen aptit, somliga äta mycket, men magra ändå, kroppen blir upplöst i slem som stockar sig i lederna och medför kyla, klåda och utslag.* Blir ej slemmet utrensadt brytes kroppen sönder. Ingen behöfver resa hit. Beskrif symptomerna. **Snedslidningar** kunna bli återställda. Bref besvaras mot dubbel porto.
Tusentals intyg finnas.
Hanna Bengtsson, Malmö
Regementsgatan 32.

Betalar pengarne tillbaka.
Ett härligt ädelt formadt bröst erhålles genom mitt Creme "Tadellos". Enastående! Fettsamling i lif och höfter utesluten. Endast yttre användning! Talrika godkännande! Garanti öfver framgång och oskadlighet! Sändes portofritt mot efterkräf: 1 ask kr 5.—, 2 askar kr. 9.—. Diskret tillsändning genom Fru A. Björck, Lübeck, Postfack 245.

TRICOPHEROUS
är världens förmästa Hårmedel och öfverträffas icke af något annat liknande preparat.
Pris pr fl. 2.50.
Erhålles hos alla 1:sta klass Parfymeri-, Drog- och Coiffyaffärer.
Annonsera i Idun!

Crème de Cholepalmine,
utmärkt antiseptiskt hudmedel,
säljes i tuber å 30 öre hos Herrar **Speer-, Färg- och Parfymhandlande m. fl. samt å Apoteken.**

Moderna Hårarbeten
af naturl. hår i alla färger
3 storl. Kr. 4.50, 500, 600
Större o. mindre Kr. 275, 350, 400
15 lockar
alla färger i naturl. hår

Hårflätor
i alla längder Garanteradt fint naturhår
Längd Träns Kr.
50 cm. 20 cm. 550
50 " 15 " 700
55 " 15 " 900
60 " 10 " 1000
60/65 10 " 1200
I billigare utf. Kr. 3.50

Märke "Ideal"
Extra prima kvalitet
Finaste hår lent och vackert
55 cm. lång Kr. 2000

Turbanett
Öfverklädd m. delvis konstgjordt och naturl. småhår. Kr. 085, 125

Lock Coiffure
Mycket populärt!
Engelska Ullcrêpe öfverdragen med Mohair samt hårnät
pr mtr Kr. 180

Hårvalkar
i längder Crêpe öfverdragen med naturl. hår samt hårnät
pr mtr Kr. 200

Turban Coiffure
m. lätt öfverkammat vägformadt naturhår. Alla färger. Kr. 600

Vid rekvisition torde färgprof insändas.
Till landsorten mot postförskott + porto.

Varuhuset VOLLMERS-MEETHS, Göteborg.

Kvinnliga Utbildningsskolan Villa Hult, Kneippbaden, emottages elever alltfjämt, äfven under sommaren på en och flere manader. Från 1 juni omfattar undervisningen endast matlagning, konservering, konfekterberedning och handarbeten, då priset är billigare. Facklärarinnor. Elever förberedas för inträde i Fackskolan. Skolans läge vid badort ger tillfälle till förströelse, bad, tennis etc., etc. Ref. af föräldrar till från skolan utgångna elever. Anmälningar emottagas, samt prospekt och upplysningar erhållas, såväl från **Thyselius Byrå, Greffuregatan 1, Stockholm, K. 3882, A. 8939,** som från skolan, adr. **Villa Hult, Kneippbaden. Obs!** Sommargäster emottagas billigt.
Fru Ingeborg Nordin, Husmoder. Ella Hult, Föreständarinna.

Strengnäs Hushållsskola.
Sommarkurs 15 juni—15 aug. Hösttermin 19 aug.—15 dec. Prospekt med referenser genom **Fru M. Braune, Strengnäs.** Allm Tel. 98.

Privata Högre Lärarinne-seminarium i Stockholm,
23 Riddaregatan 23.
En lägre, tvåårig kurs, som utbildar lärarinnor för skolans lägre och mellersta klasser samt för hemmen. Afgångsexamen därifrån medför s. k. lägre kompetens.
En högre kurs, afsedd för fackutbildning. Inträdesfordringar: afgångsbetyg från lägre kursen jämte vitsord om undervisningsverksamhet. Afgångsexamen från denna kurs medför s. k. högre kompetens.
Närmare upplysningar lämnas af läroverkets föreständarinna, fröken **Sofj Anderson;** mottagn. onsd. och lörd. kl. 1—2. Ansökningar till seminariet böra vara inlämnade före den 11 juni.

STYRELSEN.
Olga Schultheis'
Praktiska Fortsättningskurs för unga flickor
& **Fogelsta gård** (invid Bornsjön) mottager högst sexton unga flickor endast på helt arbetsår. (1 sept.—20 dec., 20 jan.—1 juni). Pris för kurs 1,000 kr. Nästa kurs börjar d. 1 sept. 1912.
Undervisning meddelas i hemmets alla sysslor såsom: matlagning, bakning, konservering, sömnad, hemmets vård, event. barnvård Dessutom lämnas undervisning i väfning, slättväfning och konstväfning samt väfvars uppsättning. Föreläsningvis meddelas undervisning i psykologi, hälso- och sjukvårds-lära, födoämne-lära, barnavård, hemmets bokföring och väfnadsteori.
Prospekt och närmare upplysningar genom skolans föreständarinna.
Under sommarmånaderna 15 juni—15 aug. kommer vid min husmoderskola att anordnas en kurs i väfning, linnesömnad och konservering för unga flickor i 14—16 års åldern.
Stor vikt kommer att läggas vid ett friskt lif ute i det fria. Pris för hel kurs inackordering och undervisning kr. 200. Vidare underrättelser genom
Fröken Olga Schultheis, adr. Fogelsta, Tumba. Rikstel. Tumba 114.

Skola på landet.
Privata Realskolan i Kungsör rekommenderar sig härmed i föräldrars och målsmäns åtanke. Skolan är en sexklassig samskola, förberedande till realskoleexamen samt för inträde vid gymnasiet. Dess hufvuduppgift är att, på samma gång den bereder sina elever tillfälle till vistelse i en frisk och vacker lands-trakt, kunna så långt möjligt åt den enskilde individen gifva de mått af intresse, vänlig tillsyn och hjälp i arbetet, som ofta, särskild i brytningens ålder, kan verksamt bidraga till en karaktärsutveckling i lycklig riktning.
En naturlig, ungdomsfrisk anda inom skolan, ett otvunget, förtroendefullt och — där så passar — kamratligt förhållande mellan de ledande och de ledda, en effektiv och tilltalande studiemetod samt ett godt hem åt eleven under vistelsen vid skolan äro några medel, hvarigenom vi hoppas kunna vara våra ungdomar till nytta.
Mindre begäfvade elever äfvensom fysiskt svagare emottagas gärna och ägnas inom särskild klass samt genom särskilda metoder den uppmärksamhet och hjälp de i högre grad än andra kräva. Vanartig ungdom kan däremot icke emottagas vid skolan.
För äldre eller mera försigkomna elever finnes en särskild kurs varje år, afsedd för realskoleexamen med tidsvinst.
Alla nödiga upplysningar lämnas beredvilligt af föreståndaren,
Lektor Elias Laurell, adr. Kungsör.

Språk- och Hushållsskolan Fleurie utanför Linköping
börjar nytt arbetsår den 1 nästk. september. Nya elever emottagas. Prospekt på begäran.
Rosa Lönnies.

Almedahls Försäljnings-Magasin,
Kungsgatan 55, Göteborg.
Levererar fullständiga **Linneuppsättningar** för bosättningar och brudutstyrlar. Se vidare vår annons i Iduns Modellkatalog

En besparing af mer än halva utgiften för tvål.
Finaste öfverfettade 50-öres tvålar kosta 1 krona pr kartong om 5 tvålar vid köp direkt å Kölnelagret, 24 Smålandsg., Stockholm. Prospekt franko.

Det modernaste och elegantaste i tyger af hög kvalitet representeras af märket
"WELLWOVEN"
Genom att specialiseras å ett fåtal märken står fabrikkatet öppnadt i fråga om såväl **utförande, styrka, kvalitet** som pris. Tillhandshållas af de fiesta första klass klädesaffärer, samt engrosister inom landet i Cheviot, Foulé, Engelsk Serge, Croisé i de alltid tilltalande och klädsamma färgerna djupsvart, höglätt och modernt grått.
Begär alltid fabrikkatet "Wellwoven" hvilket innebär en garanti å högsta kvalitet.
En varas goda beskaffenhet ihågkommes långt efter sedan priset fallit i glömska.

Med detta nummer följa Iduns Hjälpreda och Iduns Mode- och Handarbetstidning.

Wilhelmssons Boktr. A.-B., Sthlm, 1912.